

AUGLÝSING

um bókun við samning um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar úrgangsefna og annarra efna í það.

Hinn 21. maí 2003 var aðalframkvæmdastjóra Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar afhent fullgildingarskjal Íslands vegna bókunar við samning um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar úrgangsefna og annarra efna í það frá 29. desember 1972, sem gerð var í Lundúnum 7. nóvember 1996, sbr. auglýsingar í C-deild Stjórnartíðinda nr. 17/1973, þar sem samningurinn er birtur, og 1/1976. Tilkynnt verður um gildistöku bókunarinnar síðar.

Bókunin er birt sem fylgiskjal með auglýsingu þessari.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

Utanríkisráðuneytinu, 23. júlí 2003.

Halldór Ásgrímsson.

Gunnar Snorri Gunnarsson.

Fylgiskjal.

BÓKUN FRÁ 1996

við samninginn um varnir gegn mengun
hafsins vegna losunar úrgangsefna og
annarra efna í það frá 1972.

SAMNINGSAÐILAR AÐ BÓKUN ÞESS-
ARI.

SEM LEGGJA ÁHERSLU á nauðsyn þess að
vernda hafrýmið og stuðla að sjálfbærri nýtingu
og varðveislu auðlinda hafsins,

SEM VEITA ATHYGLI í þessu tilliti þeim
árangri sem hefur náðst innan marka samnings-
ins um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar
úrgangsefna og annarra efna í það frá 1972 og
einkum breytingum í átt til nálgunar sem er
byggð á varúðar- og forvarnarsjónarmiðum,

SEM VEITA ENN FREMUR ATHYGLI í
þessu tilliti viðbótargerningum innan svæða og í
einstökum löndum sem er ætlað að stuðla að
verndun hafrýmisins og þar sem er tekið tillit til
séráðstæðna og -þarfa fyrrnefndra svæða og
landa,

SEM ÁRÉTTA gildi þess að nálgast þessi við-
fangsefni á heimsvísu og einkum mikilvægi þess
að framhald verði á samvinnu og samstarfi samn-
ingsaðila við framkvæmd samningsins og bókun-
arinnar,

SEM VIÐURKENNA að í einstökum löndum
eða á einstökum svæðum geti verið æskilegt að

1996 PROTOCOL

to the Convention on the Prevention of
Marine Pollution by Dumping of Wastes and
other Matter, 1972

THE CONTRACTING PARTIES TO THIS
PROTOCOL.

STRESSING the need to protect the marine
environment and to promote the sustainable use
and conservation of marine resources,

NOTING in this regard the achievements with-
in the framework of the Convention on the
Prevention of Marine Pollution by Dumping of
Wastes and Other Matter, 1972 and especially
the evolution towards approaches based on pre-
caution and prevention,

NOTING FURTHER the contribution in this
regard by complementary regional and national
instruments which aim to protect the marine
environment and which take account of specific
circumstances and needs of those regions and
States,

REAFFIRMING the value of a global
approach to these matters and in particular the
importance of continuing co-operation and col-
laboration between Contracting Parties in imple-
menting the Convention and the Protocol,

RECOGNIZING that it may be desirable to
adopt, on a national or regional level, more strin-

gera ítarlegri ráðstafanir, sem miða að því að koma í veg fyrir og eyða mengun hafrýmisins vegna varps á hafi úti, en þær sem kveðið er á um í alþjóðasamningum eða annars konar samningum sem gilda um heim allan,

SEM TAKA MIÐ af viðeigandi alþjóðasamningum og aðgerðum, sem þessi mál varða, einkum hafréttarsamningi Sameinuðu þjóðanna frá 1982, Ríó-yfirlýsingunni um umhverfi og þróun og Dagskrá 21,

SEM VIÐURKENNA ENN FREMUR hagsmunir og getu þróunarríkja, einkum þróunarríkja sem eru lítil eyriki,

SEM ERU SANNFÆRÐIR UM að unnt er og nauðsynlegt að grípa nú þegar til frekari aðgerða á alþjóðavettvangi til þess að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun hafsins vegna varps í því skyni að vernda og varðveita hafrýmið og stjórna athöfnum manna á þann hátt sem tryggir að vistkerfi sjávar muni áfram bera uppi lögmæt not hafsins og mæta þörfum núlifandi og komandi kynslóða um ókomna tíð,

HAFA ORÐIÐ ÁSÁTTIR UM eftirfarandi:

1. gr.
Skilgreiningar.

Í bókun þessari hafa eftirfarandi hugtök þá merkingu sem hér greinir:

1. „Samningur“ merkir samninginn um varnir gegn mengun hafsins vegna losunar úrgangsefna og annarra efna í það frá 1972 með áorðnum breytingum.
2. „Stofnunin“ merkir Alþjóðasiglingamálastofnunina.
3. „Aðalframkvæmdastjóri“ merkir aðalframkvæmdastjóra stofnunarinnar.
- 4.1. „Varp“ merkir:
 - 4.1.1. að farga vísvitandi í hafið hvers konar úrgangsefnum eða öðrum efnum frá skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum á hafi úti;
 - 4.1.2. að farga vísvitandi í hafið skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum á hafi úti;
 - 4.1.3. að geyma hvers konar úrgangsefni eða önnur efni frá skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum á hafi úti á hafsbotni og í jarðlögum undir honum; og
 - 4.1.4. að skilja eftir eða velta um pöllum á staðnum eða öðrum mannvirkjum á hafi úti í þeim tilgangi einum að farga þeim vísvitandi.
- 4.2. Í „varpi“ felst ekki:

gent measures with respect to prevention and elimination of pollution of the marine environment from dumping at sea than are provided for in international conventions or other types of agreements with a global scope,

TAKING INTO ACCOUNT relevant international agreements and actions, especially the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982, the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21,

RECOGNIZING ALSO the interests and capacities of developing States and in particular small island developing States,

BEING CONVINCED that further international action to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution of the sea caused by dumping can and must be taken without delay to protect and preserve the marine environment and to manage human activities in such a manner that the marine ecosystem will continue to sustain the legitimate uses of the sea and will continue to meet the needs of present and future generations,

HAVE AGREED as follows:

Article 1
Definitions

For the purposes of this Protocol:

1. “Convention” means the Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter, 1972, as amended.
2. “Organization” means the International Maritime Organization.
3. “Secretary-General” means the Secretary-General of the Organization.
- 4.1. “Dumping” means:
 - 4.1.1. any deliberate disposal into the sea of wastes or other matter from vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;
 - 4.1.2. any deliberate disposal into the sea of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea;
 - 4.1.3. any storage of wastes or other matter in the seabed and the subsoil thereof from vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea; and
 - 4.1.4. any abandonment or toppling at site of platforms or other man-made structures at sea, for the sole purpose of deliberate disposal.
- 4.2. “Dumping” does not include:

- 4.2.1. að fargað sé í hafið úrgangsefnum eða öðrum efnum, sem eru samfara eða stafa frá venjulegri starfrækslu skipa, loftfara, palla eða annarra mannvirkja á hafi úti og viðkomandi útbúnaðar þeirra, nema um sé að ræða í fyrsta lagi þau úrgangsefni eða önnur efni sem flutt eru í skip, loftför, palla eða önnur mannvirki á hafi úti til að farga þeim þar eða í öðru lagi þau úrgangsefni eða önnur efni sem verða til við slíka eyðingarmeðferð í hinum þar til ætluðu skipum, loftförum, pöllum eða öðrum mannvirkjum;
- 4.2.2. að efnum sé komið fyrir í öðrum tilgangi en að farga þeim, þó með því skilyrði að slík staðsetning sé ekki andstæð markmiðum bókanar þessarar; og
- 4.2.3. þrátt fyrir málsgrein 4.1.4, að skilja eftir í hafinu efni (t.d. strengi, leiðslur og tæki til hafrannsóknar) sem er komið þar fyrir í öðrum tilgangi en einungis að farga þeim.
- 4.3. Ákvæði þessarar bókanar taka ekki til þess að fargað sé í hafið eða geymd þar úrgangsefni eða önnur efni er stafa beint eða óbeint frá könnun, nýtingu og tengdri vinnslu á jarðefnum á og í hafsbotni.
- 5.1. „Brennsla á hafi úti“ merkir brennslu úrgangsefna eða annarra efna um borð í skipi, á palli eða í öðru mannvirki á hafi úti í því skyni að farga þeim vísitandi með hitameðferð.
- 5.2. Í „brennslu á hafi úti“ felst ekki brennsla úrgangsefna eða annarra efna um borð í skipi, á palli eða í öðru mannvirki á hafi úti, hafi slík úrgangsefni eða önnur efni myndast við eðlilega starfrækslu viðkomandi skips, palls eða annars mannvirkis á hafi úti.
6. „Skip og loftför“ merkja hvers konar fljótandi för eða loftför. Nær hugtak þetta yfir svífnökkuva og fljótandi för, hvort sem þau eru knúin eigin vélarafli eða ekki.
7. „Haf“ merkir allan sjó utan innsævis. Haf nær einnig til hafsbotns og jarðlaga undir honum; hugtakið tekur ekki til geymslustaða undir sjávarbotni sem eru aðeins aðgengilegir frá landi.
8. „Úrgangsefni eða önnur efni“ merkja hvers konar efni og hluti án tillits til forms eða tegundar.
9. „Leyfi“ merkir leyfi sem er veitt fyrirfram
- 4.2.1. the disposal into the sea of wastes or other matter incidental to, or derived from the normal operations of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea and their equipment, other than wastes or other matter transported by or to vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea, operating for the purpose of disposal of such matter or derived from the treatment of such wastes or other matter on such vessels, aircraft, platforms or other man-made structures;
- 4.2.2. placement of matter for a purpose other than the mere disposal thereof, provided that such placement is not contrary to the aims of this Protocol; and
- 4.2.3. notwithstanding paragraph 4.1.4, abandonment in the sea of matter (e.g., cables, pipelines and marine research devices) placed for a purpose other than the mere disposal thereof.
- 4.3. The disposal or storage of wastes or other matter directly arising from, or related to the exploration, exploitation and associated off-shore processing of seabed mineral resources is not covered by the provisions of this Protocol.
- 5.1. “Incineration at sea” means the combustion on board a vessel, platform or other man-made structure at sea of wastes or other matter for the purpose of their deliberate disposal by thermal destruction.
- 5.2. “Incineration at sea” does not include the incineration of wastes or other matter on board a vessel, platform, or other man-made structure at sea if such wastes or other matter were generated during the normal operation of that vessel, platform or other man-made structure at sea.
6. “Vessels and aircraft” means waterborne or airborne craft of any type whatsoever. This expression includes air-cushioned craft and floating craft, whether self-propelled or not.
7. “Sea” means all marine waters other than the internal waters of States, as well as the seabed and the subsoil thereof; it does not include sub-seabed repositories accessed only from land.
8. “Wastes or other matter” means material and substance of any kind, form or description.
9. “Permit” means permission granted in

og þá í samræmi við viðeigandi ráðstafanir sem eru samþykktar samkvæmt málsgrein 1.2 í 4. gr. eða 2. mgr. 8. gr.

10. „Mengun“ merkir að setja, með beinum eða óbeinum hætti, úrgangsefni eða önnur efni í hafið sem eru rakin til athafna manna og hafa eða eru líkleg til þess að hafa skaðleg áhrif eins og að valda tjóni á lifandi náttúruauðlindum og vistkerfi hafsins, skaða heilsu manna, hindra starfsemi á hafi úti, þ.m.t. fiskveiðar og aðra lögmæta nýtingu hafsins, rýra gæði sjávar og þar með tækifæri til þess að nýta sjó og rýra eftirsóknarverð útivistarsvæði.

2. gr.

Markmið.

Samningsaðilar skulu, hver um sig og í sameiningu, varðveita og vernda hafrýmið fyrir hvers kyns mengunarvöldum og gera ráðstafanir, í samræmi við vísindalega, tæknilega og fjárhagslega getu sína, sem duga til þess að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun samfara varpi úrgangsefna eða annarra efna eða brennslu þeirra á hafi úti. Samningsaðilar skulu samræma stefnu sína í þessu tilitti eftir því sem við á.

3. gr.

Almennar skuldbindingar.

1. Samningsaðilar skulu, við framkvæmd bókunar þessarar, gæta varúðar að því er varðar varnir umhverfisins gegn varpi úrgangsefna eða annarra efna og gera samkvæmt því viðeigandi fyrirbyggjandi ráðstafanir þegar ástæða er til að ætla að líklegt sé að úrgangsefni eða önnur efni, sem eru sett í hafrýmið, muni valda tjóni, enda þótt óbyggjandi sannanir liggi ekki fyrir um orsakatengsl ílags og áhrifa þess.
2. Hver og einn samningsaðili skal, að teknu tilliti til þeirrar meginreglu að sá sem mengar skuli bera kostnað af menguninni, kappkosta að koma á þeirri starfsvenju að þeir, sem þeir hafa veitt leyfi til að fást við varp eða brennslu á hafi úti, beri kostnað samfara því að kröfum um mengunarvarnir og eftirlit, sem eru gerðar vegna þeirrar starfsemi sem leyfi er fyrir, sé fullnægt, að teknu eðlilegu tilliti til almanna-hagsmuna.
3. Samningsaðilar skulu, við framkvæmd ákvæða bókunar þessarar, gæta þess að

advance and in accordance with relevant measures adopted pursuant to article 4.1.2 or 8.2.

10. “Pollution” means the introduction, directly or indirectly, by human activity, of wastes or other matter into the sea which results or is likely to result in such deleterious effects as harm to living resources and marine ecosystems, hazards to human health, hindrance to marine activities, including fishing and other legitimate uses of the sea, impairment of quality for use of sea water and reduction of amenities.

Article 2

Objectives

Contracting Parties shall individually and collectively protect and preserve the marine environment from all sources of pollution and take effective measures, according to their scientific, technical and economic capabilities, to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping or incineration at sea of wastes or other matter. Where appropriate, they shall harmonize their policies in this regard.

Article 3

General Obligations

1. In implementing this Protocol, Contracting Parties shall apply a precautionary approach to environmental protection whereby appropriate preventative measures are taken when there is reason to believe that wastes or other matter introduced into the marine environment are likely to cause harm even when there is no conclusive evidence to prove a causal relation between inputs and their effects.
2. Taking into account the approach that the polluter should, in principle, bear the cost of pollution, each Contracting Party shall endeavour to promote practices whereby those it has authorized to engage in dumping or incineration at sea bear the cost of meeting the pollution prevention and control requirements for the authorized activities, having due regard to the public interest.
3. In implementing the provisions of this Protocol, Contracting Parties shall act so

yfirfæra ekki, beint eða óbeint, tjón eða líkur á tjóni frá einum stað í umhverfinu til annars eða umbreyta mengun af einum toga í mengun af öðru tagi.

4. Ekkert ákvæði bókunar þessarar skal túlka þannig að hindri samningsaðila, hvern um sig eða í sameiningu, í því að gera ítarlegri ráðstafanir, samkvæmt þjóðarétti, til að koma í veg fyrir, draga úr eða, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun.

4. gr.

Varp úrgangsefna eða annarra efna.

- 1.1. Samningsaðilar skulu banna varp hvers konar úrgangsefna eða annarra efna, að þeim frátöldum sem eru talin uppi í 1. viðauka.
- 1.2. Varp úrgangsefna eða annarra efna, sem eru talin upp í 1. viðauka, skal háð leyfi. Samningsaðilar skulu samþykka stjórn-sýsluráðstafanir eða lagaákvæði sem tryggja að útgáfa leyfa og leyfisskilmála sé í samræmi við ákvæði 2. viðauka. Gefa ber sérstakan gaum þeim kosti að komast hjá varpi og greiða þannig fyrir öðrum umhverfissvænni kostum.
2. Ekkert ákvæði bókunar þessarar skal túlka þannig að samningsaðila sé fyrir sitt leyti meinað að banna varp þeirra úrgangsefna eða annarra efna sem eru tilgreind í 1. viðauka. Skal samningsaðilinn tilkynna stofnuninni um slíkar aðgerðir.

5. gr.

Brennsla á hafi úti.

Samningsaðilar skulu banna brennslu úrgangsefna eða annarra efna á hafi úti.

6. gr.

Útflutningur úrgangsefna eða annarra efna.

Samningsaðilar skulu ekki leyfa útflutning úrgangsefna eða annarra efna til annarra landa til varps eða brennslu á hafi úti.

7. gr.

Innsævi.

1. Bókun þessi skal, þrátt fyrir önnur ákvæði hennar, aðeins gilda um innsævi að því marki sem kveðið er á um í 2. og 3. mgr.
2. Sérhver samningsaðili skal, að eigin

as not to transfer, directly or indirectly, damage or likelihood of damage from one part of the environment to another or transform one type of pollution into another.

4. No provision of this Protocol shall be interpreted as preventing Contracting Parties from taking, individually or jointly, more stringent measures in accordance with international law with respect to the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution.

Article 4

Dumping of Wastes or other Matter

- 1.1. Contracting Parties shall prohibit the dumping of any wastes or other matter with the exception of those listed in Annex 1.
- 1.2. The dumping of wastes or other matter listed in Annex 1 shall require a permit. Contracting Parties shall adopt administrative or legislative measures to ensure that issuance of permits and permit conditions comply with provisions of Annex 2. Particular attention shall be paid to opportunities to avoid dumping in favour of environmentally preferable alternatives.
2. No provision of this Protocol shall be interpreted as preventing a Contracting Party from prohibiting, insofar as that Contracting Party is concerned, the dumping of wastes or other matter mentioned in Annex 1. That Contracting Party shall notify the Organization of such measures.

Article 5

Incineration at Sea

Contracting Parties shall prohibit incineration at sea of wastes or other matter.

Article 6

Export of Wastes or other Matter

Contracting Parties shall not allow the export of wastes or other matter to other countries for dumping or incineration at sea.

Article 7

Internal Waters

1. Notwithstanding any other provision of this Protocol, this Protocol shall relate to internal waters only to the extent provided for in paragraphs 2 and 3.
2. Each Contracting Party shall at its discre-

ákvörðun, annaðhvort beita ákvæðum bókunar þessarar eða samþykkja aðrar skilvirkar ráðstafanir á sviði leyfisveitingar og reglur í því skyni að hafa stjórn á vísitandi förgun úrgangsefna eða annarra efna á innsævi, þar sem slík förgun myndi vera varp eða brennsla á hafi úti í skilningi 1. gr. ef hún færi fram á hafi úti.

3. Sérhverjum samningsaðila ber að láta stofnuninni í té upplýsingar um löggjöf og verklagsreglur stofnana varðandi framkvæmd, uppfyllingu og framfylgd ákvæða bókunar þessarar á innsævi. Samningsaðilar ættu einnig að gera sitt ýtrasta til þess að leggja fram, að eigin ákvörðun, yfirlitsskýrslur um gerð og eðli þeirra efna sem er varpað á innsævi.

8. gr.

Undantekningar.

1. Ákvæði málsgreina 1.1 og 1.2 í 4. gr. og ákvæði 5. gr. eiga ekki við þegar nauðsynlegt er að vernda mannlíf eða tryggja öryggi skipa, loftfara, palla eða annarra mannvirkja á hafi úti við óviðráðanlegar aðstæður af völdum veðurofsa. Sama gildir í sérhverju því tilviki þar sem mönnum er lífsháski búinn eða skip, loftför, allar eða önnur mannvirki á hafi úti eru í raunverulegri hættu, enda virðist varp efna eða brennsla á hafi úti vera eina úrræðið til þess að afstýra hættunni og langlíklegast sé að tjón samfara slíku varpi eða brennslu á hafi úti verði minna en ella yrði raunin á. Slíkt varp eða brennsla á hafi úti skal framkvæma þannig að dregið sé sem mest úr líkum til tjóns á heilsu manna eða lífríki sjávar og skal þegar í stað tilkynna stofnuninni um varpið.
2. Í neyðartilvikum getur samningsaðili gefið út leyfi, sem felur í sér undantekningu frá ákvæðum málsgreina 1.1 og 1.2 í 4. gr. og ákvæðum 5. gr., enda sé heilsu manna, öryggi eða hafryminu stofnað í óhæfilega hættu og engin önnur hagkvæm lausn fyrir hendi. Samningsaðilinn skal þó fyrst ráðgast við hvert það ríki, sem virðist hafa beinna hagsmuna að gæta, svo og við stofnunina sem skal, í samræmi við málsgrein 1.6. í 18. gr. og að höfðu samráði við aðra samningsaðila og eftir atvikum við-eigandi alþjóðastofnanir, mæla án tafar

tion either apply the provisions of this Protocol or adopt other effective permitting and regulatory measures to control the deliberate disposal of wastes or other matter in marine internal waters where such disposal would be “dumping” or “incineration at sea” within the meaning of article 1, if conducted at sea.

3. Each Contracting Party should provide the Organization with information on legislation and institutional mechanisms regarding implementation, compliance and enforcement in marine internal waters. Contracting Parties should also use their best efforts to provide on a voluntary basis summary reports on the type and nature of the materials dumped in marine internal waters.

Article 8

Exceptions

1. The provisions of articles 4.1 and 5 shall not apply when it is necessary to secure the safety of human life or of vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea in cases of force majeure caused by stress of weather, or in any case which constitutes a danger to human life or a real threat to vessels, aircraft, platforms or other man-made structures at sea, if dumping or incineration at sea appears to be the only way of averting the threat and if there is every probability that the damage consequent upon such dumping or incineration at sea will be less than would otherwise occur. Such dumping or incineration at sea shall be conducted so as to minimize the likelihood of damage to human or marine life and shall be reported forthwith to the Organization.
2. A Contracting Party may issue a permit as an exception to articles 4.1 and 5, in emergencies posing an unacceptable threat to human health, safety, or the marine environment and admitting of no other feasible solution. Before doing so the Contracting Party shall consult any other country or countries that are likely to be affected and the Organization which, after consulting other Contracting Parties, and competent international organizations as appropriate, shall, in accordance with article 18.6 promptly recommend to the

með hentugustu aðferðum til úrlausnar við samningsaðilann. Skál hann fara að þessum tilmælum eftir því sem framast er unnt með hliðsjón af tímanum til framkvæmdanna og hinni almennu skyldu til að forðast að spilla hafryminu og skal láta stofnuninni í té vitneskju um þær aðgerðir sem hann grípur til. Samningsaðilar skuldbinda sig til þess að veita gagnkvæma aðstoð í tilvikum sem þessum.

3. Sérhver samningsaðili getur afsalað sér rétti sínum skv. 2. mgr., annars vegar þegar hann fullgildir bókun þessa eða gerist aðili að henni og hins vegar síðar.

9. gr.

Útgáfa leyfa og skýrslugjöf.

1. Sérhver samningsaðili skal tilnefna viðeigandi yfirvald eða yfirvöld til að:
 - 1.1. gefa út leyfi í samræmi við bókun þessa;
 - 1.2. halda skrá um eðli og magn hvers kyns úrgangsefna og annarra efna sem leyfi til varps hafa verið gefin út vegna og, þegar það er framkvæmanlegt, það magn sem raunverulega er varpað í sjó, varpstað, tíma og aðferð; og
 - 1.3. hafa eftirlit með ástandi hafsins, annaðhvort eitt sér eða í samvinnu við aðra samningsaðila og viðeigandi alþjóðastofnanir, í samræmi við tilgang bókunar þessarar.
2. Viðeigandi yfirvald eða yfirvöld samningsaðila skulu gefa út leyfi samkvæmt bókun þessari þegar úrgangsefni eða önnur efni, sem ætluð eru til varps, eða, eins og kveðið er á um í 2. mgr. 8. gr., til brennslu á hafi úti:
 - 2.1. eru fermd á landsvæði hans; og
 - 2.2. eru fermd í skip eða loftfar, sem er skráð á landsvæði hans eða er með fána hans, enda fari ferming þá fram á landsvæði ríkis sem er ekki samningsaðili að bókun þessari.
3. Við útgáfu leyfa skal viðkomandi yfirvald eða yfirvöld uppfylla kröfur 4. gr. ásamt þeim viðbótarreglum, -ráðstöfunum og -kröfum sem þau kunna að álíta viðeigandi.
4. Sérhver samningsaðili skal skýra stofnuninni og, eftir atvikum, öðrum samningsað-

Contracting Party the most appropriate procedures to adopt. The Contracting Party shall follow these recommendations to the maximum extent feasible consistent with the time within which action must be taken and with the general obligation to avoid damage to the marine environment and shall inform the Organization of the action it takes. The Contracting Parties pledge themselves to assist one another in such situations.

3. Any Contracting Party may waive its rights under paragraph 2 at the time of, or subsequent to ratification of, or accession to this Protocol.

Article 9

Issuance of Permits and Reporting

1. Each Contracting Party shall designate an appropriate authority or authorities to:
 - 1.1. issue permits in accordance with this Protocol;
 - 1.2. keep records of the nature and quantities of all wastes or other matter for which dumping permits have been issued and where practicable the quantities actually dumped and the location, time and method of dumping; and
 - 1.3. monitor individually, or in collaboration with other Contracting Parties and competent international organizations, the condition of the sea for the purposes of this Protocol.
2. The appropriate authority or authorities of a Contracting Party shall issue permits in accordance with this Protocol in respect of wastes or other matter intended for dumping or, as provided for in article 8.2, incineration at sea:
 - 2.1. loaded in its territory; and
 - 2.2. loaded onto a vessel or aircraft registered in its territory or flying its flag, when the loading occurs in the territory of a State not a Contracting Party to this Protocol.
3. In issuing permits, the appropriate authority or authorities shall comply with the requirements of article 4, together with such additional criteria, measures and requirements as they may consider relevant.
4. Each Contracting Party, directly or through a secretariat established under a

- ilum, annaðhvort beint eða fyrir milli-göngu skrifstofu sem hefur verið komið á fót samkvæmt svæðissamningi, frá:
- 4.1. þeim upplýsingum sem eru tilgreindar í málsgreinum 1.2 og 1.3;
 - 4.2. ráðstöfunum á sviði stjórnsýslu og lög-gjafar sem eru gerðar til framkvæmdar ákvæðum bókunar þessarar, þar með talin samantekt um framfylgd; og
 - 4.3. skilvirkni þeirra ráðstafana, sem um getur í málsgrein 4.2, og vandkvæðum bundnum framkvæmd þeirra.
- Láta ber þær upplýsingar, sem um getur í málsgreinum 1.2 og 1.3, í té árlega. Láta ber þær upplýsingar, sem um getur í málsgreinum 4.2 og 4.3, í té reglulega.
5. Viðeigandi undirstofnun, sem fundur samningsaðila tekur ákvörðun um, skal leggja mat á skýrslur sem eru lagðar fram samkvæmt málsgreinum 4.2 og 4.3. Stofnunin mun gefa viðeigandi fundi eða auka-fundi samningsaðila skýrslu um niður-stöður sínar.

10. gr.

Framkvæmd og framfylgd.

1. Sérhver samningsaðili skal gera nauðsyn-legar ráðstafanir til þess að bókun þessi komi til framkvæmda gagnvart öllum:
 - 1.1. skipum og loftförum sem eru skráð á land-svæði hans eða eru með fána hans;
 - 1.2. skipum og loftförum sem taka um borð á landsvæði hans úrgangsefni eða önnur efni sem varpa á eða brenna á hafi úti; og
 - 1.3. skipum, loftförum og pöllum eða öðrum mannvirkjum þar sem ætla má að fengist sé við varp eða brennslu á hafi úti á svæðum þar sem hann hefur lögsögu að þjóðarétti.
2. Sérhver samningsaðili skal gera viðeig-andi ráðstafanir í samræmi við þjóðarétt til þess að stemma stigu við atferli, sem felur í sér brot á ákvæðum bókunar þessarar, og refsa fyrir það ef nauðsyn krefur.
3. Samningsaðilar eru sammála um að vinna saman að mótun reglna til að tryggja skil-virka framkvæmd bókunar þessarar á svæðum utan lögsögu ríkja, meðal annars reglna um kærur í þeim tilvikum er vart verður við varp úr skipum og loftförum eða brennslu á hafi úti sem telja verður brot á bókun þessari.

regional agreement, shall report to the Organization and where appropriate to other Contracting Parties:

- 4.1. the information specified in paragraphs 1.2 and 1.3;
 - 4.2. the administrative and legislative mea-sures taken to implement the provisions of this Protocol, including a summary of enforcement measures; and
 - 4.3. the effectiveness of the measures referred to in paragraph 4.2 and any problems encountered in their application.
- The information referred to in paragraphs 1.2 and 1.3 shall be submitted on an annu-al basis. The information referred to in paragraphs 4.2 and 4.3 shall be submitted on a regular basis.
5. Reports submitted under paragraphs 4.2 and 4.3 shall be evaluated by an appropri-ate subsidiary body as determined by the Meeting of Contracting Parties. This body will report its conclusions to an appropri-ate Meeting or Special Meeting of Contracting Parties.

Article 10

Application and Enforcement

1. Each Contracting Party shall apply the measures required to implement this Protocol to all:
 - 1.1. vessels and aircraft registered in its terri-tory or flying its flag;
 - 1.2. vessels and aircraft loading in its territory the wastes or other matter which are to be dumped or incinerated at sea; and
 - 1.3. vessels, aircraft and platforms or other man-made structures believed to be engaged in dumping or incineration at sea in areas within which it is entitled to exer-cise jurisdiction in accordance with inter-national law.
2. Each Contracting Party shall take appro-priate measures in accordance with inter-national law to prevent and if necessary punish acts contrary to the provisions of this Protocol.
3. Contracting Parties agree to co-operate in the development of procedures for the effective application of this Protocol in areas beyond the jurisdiction of any State, including procedures for the reporting of vessels and aircraft observed dumping or incinerating at sea in contravention of this Protocol.

4. Bókun þessi tekur ekki til þeirra skipa og loftfara er eiga rétt á friðhelgi á grundvelli fullveldis samkvæmt þjóðarétti. Sérhver samningsaðili skal þó sjá til þess, með viðeigandi ráðstöfunum, að slíkt skip og loftför, sem eru í eigu hans eða hann rekur, fari að í samræmi við mark og mið bókunar þessarar og skal hann láta stofnuninni í té upplýsingar þar um.
5. Ríki er heimilt, þegar það lýsir yfir samþykki sínu við því að vera bundið af bókun þessari eða hvenær sem er eftir það, að lýsa því yfir að það muni beita ákvæðum bókunar þessarar gagnvart skipum sínum og loftförum, sem um getur í 4. mgr., jafnhliða því að viðurkenna að aðeins það geti framfylgt þeim ákvæðum gagnvart fyrrnefndum skipum og loftförum.

11. gr.

Aðferð við eftirlit með því að ákvæðum sé fylgt.

1. Fundur samningsaðila skal, eigi síðar en tveimur árum eftir að bókun þessi öðlast gildi, samþykkja nauðsynlega starfshætti og aðferðir til þess að meta hvort og stuðla að því að ákvæðum bókunar þessarar sé fylgt. Móta ber fyrrnefnda starfshætti og aðferðir með hliðsjón af því að fullkomin og frjáls upplýsingaskipti geti farið fram á jákvæðan hátt.
2. Fundur samningsaðila getur, að lokinni ítarlegri umfjöllun um upplýsingar, sem eru látnar í té samkvæmt bókun þessari, og tilmæli samkvæmt starfsháttum og aðferðum, sem eru samþykkt skv. 1. mgr., boðið samningsaðilum og ríkjum, sem eru ekki samningsaðilar, ráðgjöf, aðstoð og samstarf.

12. gr.

Svæðissamstarf.

Til þess að markmiðum bókunar þessarar verði enn frekar náð skulu samningsaðilar, sem hafa sameiginlegan hag af því að vernda hafrými á ákveðnu landfræðilegu svæði, leitast við, og þá með tilliti til sérstæðrar aðstöðu á hverju svæði, að efla svæðissamstarf, meðal annars gera með sér svæðissamninga í samræmi við bókun þessa um að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun vegna varps eða brennslu úrgangsefna og annarra efna á hafi úti. Samningsaðilar skulu freista þess að taka höndum saman við aðila að svæðissamningum

4. This Protocol shall not apply to those vessels and aircraft entitled to sovereign immunity under international law. However, each Contracting Party shall ensure by the adoption of appropriate measures that such vessels and aircraft owned or operated by it act in a manner consistent with the object and purpose of this Protocol and shall inform the Organization accordingly.
5. A State may, at the time it expresses its consent to be bound by this Protocol, or at any time thereafter, declare that it shall apply the provisions of this Protocol to its vessels and aircraft referred to in paragraph 4, recognising that only that State may enforce those provisions against such vessels and aircraft.

Article 11

Compliance Procedures

1. No later than two years after the entry into force of this Protocol, the Meeting of Contracting Parties shall establish those procedures and mechanisms necessary to assess and promote compliance with this Protocol. Such procedures and mechanisms shall be developed with a view to allowing for the full and open exchange of information, in a constructive manner.
2. After full consideration of any information submitted pursuant to this Protocol and any recommendations made through procedures or mechanisms established under paragraph 1, the Meeting of Contracting Parties may offer advice, assistance or co-operation to Contracting Parties and non-Contracting Parties.

Article 12

Regional Co-operation

In order to further the objectives of this Protocol, Contracting Parties with common interests to protect the marine environment in a given geographical area shall endeavour, taking into account characteristic regional features, to enhance regional co-operation including the conclusion of regional agreements consistent with this Protocol for the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution caused by dumping or incineration at sea of wastes or other matter. Contracting Parties shall seek to co-operate with the parties to regional

um að móta samræmdar reglur sem aðilar að hinum einstöku samningum fari eftir.

agreements in order to develop harmonized procedures to be followed by Contracting Parties to the different conventions concerned.

13. gr.

Samvinna og aðstoð af tæknilegum toga.

1. Samningsaðilar skulu, með samstarfi innan stofnunarinnar og í samvinnu við aðrar viðeigandi alþjóðastofnanir, hvetja til þess að veitt sé tvíhliða og fjölhliða aðstoð við að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun vegna varps, eins og kveðið er á um í bókun þessari, óski samningsaðilar eftir slíkri aðstoð í því skyni:
 - 1.1. að þjálfa vísinda- og tæknimenn, til að vinna við rannsóknir, eftirlit og framfylgd, þar með talið og eftir atvikum að útvega nauðsynlegan tækjabúnað og aðstöðu í því skyni að auka getu einstakra ríkja;
 - 1.2. að veita ráðgjöf um framkvæmd bókunar þessarar;
 - 1.3. að láta í té upplýsingar og efna til samstarfs á tæknisviði í því skyni að halda úrgangsefnum í lágmarki og stuðla að hreinni framleiðsluháttum;
 - 1.4. að láta í té upplýsingar og efna til samstarfs á tæknisviði sem tengist því að farga úrgangsefnum og vinna þau og öðrum aðgerðum til þess að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun vegna varps; og
 - 1.5. að veita aðgang að og yfirfæra umhverfissvæna tækni og samsvarandi kunnáttu, einkum fyrir og til þróunarlanda og landa sem eru að taka upp markaðsbúskap, á hagstæðum kjörum, meðal annars með ívilnunum eða vildarkjörum, eins og gagnkvæmt samkomulag kveður á um, þar sem tekið er mið af nauðsyn þess að vernda hugverkaréttindi og af sérþörfum þróunarlanda og landa sem eru að taka upp markaðsbúskap.
2. Stofnunin gegnir þeim hlutverkum sem hér greinir:
 - 2.1. að framsenda beiðnir samningsaðila um samstarf á tæknisviði til annarra samningsaðila, að teknu tilliti til þátta eins og tæknilegrar getu;
 - 2.2. að vinna, eftir atvikum, með öðrum viðeigandi alþjóðastofnunum við að afgreiða beiðnir um aðstoð; og
 - 2.3. að aðstoða, eftir því sem tilföng leyfa, þró-

Article 13

Technical Co-operation and Assistance

1. Contracting Parties shall, through collaboration within the Organization and in co-ordination with other competent international organizations, promote bilateral and multilateral support for the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution caused by dumping as provided for in this Protocol to those Contracting Parties that request it for:
 - 1.1. training of scientific and technical personnel for research, monitoring and enforcement, including as appropriate the supply of necessary equipment and facilities, with a view to strengthening national capabilities;
 - 1.2. advice on implementation of this Protocol;
 - 1.3. information and technical co-operation relating to waste minimization and clean production processes;
 - 1.4. information and technical co-operation relating to the disposal and treatment of waste and other measures to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping; and
 - 1.5. access to and transfer of environmentally sound technologies and corresponding know-how, in particular to developing countries and countries in transition to market economies, on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed, taking into account the need to protect intellectual property rights as well as the special needs of developing countries and countries in transition to market economies.
2. The Organization shall perform the following functions:
 - 2.1. forward requests from Contracting Parties for technical co-operation to other Contracting Parties, taking into account such factors as technical capabilities;
 - 2.2. co-ordinate requests for assistance with other competent international organizations, as appropriate; and
 - 2.3. subject to the availability of adequate

unarlönd og lönd, sem eru að taka upp markaðsbúskap og hafa lýst þeirri fyrirætlun sinni að gerast samningsaðilar að bókun þessari, við að kanna hvað þurfi til þess að framkvæma ákvæði hennar með fullnægjandi hætti.

14. gr.

Vísinda- og tæknirannsóknir.

1. Samningsaðilar skulu gera viðeigandi ráðstafanir til þess að efla og greiða fyrir vísinda- og tæknirannsóknum á því hvernig koma megi í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun vegna varps og af öðrum völdum sem bókun þessi fjallar um. Slíkar rannsóknir skulu einkum taka til athugana, mælinga, mats og greiningar á mengun þar sem vísindalegum aðferðum er beitt.
2. Samningsaðilar skulu, í því skyni að ná fram markmiðum bókunar þessarar, stuðla að því að upplýsingar, sem máli skipta, séu tiltækar öðrum samningsaðilum sem óska vitneskju um:
 - 2.1. vísindalegar og tæknilegar aðgerðir og ráðstafanir sem er gripið til í samræmi við bókun þessa;
 - 2.2. áætlanir á sviði hafvísinda og -tækni og markmið þeirra; og
 - 2.3. þau áhrif sem eftirlit og mat, sem eru framkvæmd samkvæmt málsgrein 1.3 í 9. gr., leiða í ljós.

15. gr.

Ábyrgð og skaðabótaskylda.

Í samræmi við meginreglur þjóðaréttar um ábyrgð ríkja á þeim umhverfisspjöllum innan lögsögu annarra ríkja eða á öðrum svæðum skuldbinda samningsaðilar sig til þess að móta reglur um skaðabótaskyldu vegna varps eða brennslu úrgangsefna eða annarra efna á hafi úti.

16. gr.

Lausn deilumála.

1. Ágreining um túlkun og framkvæmd bókunar þessarar skal fyrst og fremst leysa með samningaviðræðum, málamiðlun eða sáttumleitunum eða með öðrum friðsamlegum hætti að vali deiluaðila.
2. Sé lausn ekki í sjónmáli innan tólf mánaða eftir að einn deiluaðili hefur tilkynnt öðrum um að deila sé risin milli þeirra skal

resources, assist developing countries and those in transition to market economies, which have declared their intention to become Contracting Parties to this Protocol, to examine the means necessary to achieve full implementation.

Article 14

Scientific and Technical Research

1. Contracting Parties shall take appropriate measures to promote and facilitate scientific and technical research on the prevention, reduction and where practicable elimination of pollution by dumping and other sources of marine pollution relevant to this Protocol. In particular, such research should include observation, measurement, evaluation and analysis of pollution by scientific methods.
2. Contracting Parties shall, to achieve the objectives of this Protocol, promote the availability of relevant information to other Contracting Parties who request it on:
 - 2.1. scientific and technical activities and measures undertaken in accordance with this Protocol;
 - 2.2. marine scientific and technological programmes and their objectives; and
 - 2.3. the impacts observed from the monitoring and assessment conducted pursuant to article 9.1.3.

Article 15

Responsibility and Liability

In accordance with the principles of international law regarding State responsibility for damage to the environment of other States or to any other area of the environment, the Contracting Parties undertake to develop procedures regarding liability arising from the dumping or incineration at sea of wastes or other matter.

Article 16

Settlement of Disputes

1. Any disputes regarding the interpretation or application of this Protocol shall be resolved in the first instance through negotiation, mediation or conciliation, or other peaceful means chosen by parties to the dispute.
2. If no resolution is possible within twelve months after one Contracting Party has notified another that a dispute exists

leysa deiluna, að ósk deiluaðila, með gerðardómsmeðferð sem er sett fram í 3. viðauka, nema deiluaðilar komi sér saman um að beita einhverri þeirri málsmæðferð sem er talin upp í 1. tl. 287. gr. hafréttarsamnings Sameinuðu þjóðanna frá 1982. Deiluaðilar geta gert slíkt samkomulag hvort sem þeir eru aðildarríki að hafréttarsamningi Sameinuðu þjóðanna frá 1982 eða ekki.

3. Næðist samkomulag um að beita einhverri þeirri málsmæðferð, sem er talin upp í 1. tl. 287. gr. hafréttarsamnings Sameinuðu þjóðanna frá 1982, myndu ákvæðin, sem eru sett fram í XV. hluta fyrnefnds samnings og varða þá málsmæðferð sem er valin, einnig gilda að breyttu breytanda.
4. Heimilt er að lengja tólf mánaða tímabilið, sem um getur í 2. mgr., um aðra tólf mánuði með gagnkvæmu samþykki málsaðila.
5. Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. getur hvaða ríki sem er, jafnhliða því að það lýsir yfir samþykki sínu við því að vera bundið af bókun þessari, tilkynnt aðalframkvæmdastjórnunum, sé það aðili að deilu um túlkun eða beitingu 1. eða 2. mgr. 3. gr., að samþykki þess þurfi áður en deilan er send til gerðardómsmeðferðar sem er sett fram í 3. viðauka.

17. gr.

Alþjóðlegt samstarf.

Samningsaðilar skulu stefna að markmiðum bókunar þessarar á vettvangi víðeigandi alþjóðastofnana.

18. gr.

Fundir samningsaðila.

1. Stöðug endurskoðun á framkvæmd bókunar þessarar og mat á skilvirkni hennar skal fara fram á reglulegum fundum eða aukafundum samningsaðila í því skyni að finna leið til þess að efla, ef nauðsyn krefur, aðgerðir til þess að koma í veg fyrir, draga úr og, þar sem það er framkvæmanlegt, eyða mengun vegna varps og brennslu úrgangsefna eða annarra efna á hafi úti. Reglulegir fundir eða aukafundir samningsaðila geta í þessu skyni:
 - 1.1. endurskoðað bókun þessa og samþykkt

between them, the dispute shall be settled, at the request of a party to the dispute, by means of the Arbitral Procedure set forth in Annex 3, unless the parties to the dispute agree to use one of the procedures listed in paragraph 1 of Article 287 of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea. The parties to the dispute may so agree, whether or not they are also States Parties to the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea.

3. In the event an agreement to use one of the procedures listed in paragraph 1 of Article 287 of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea is reached, the provisions set forth in Part XV of that Convention that are related to the chosen procedure would also apply, *mutatis mutandis*.
4. The twelve month period referred to in paragraph 2 may be extended for another twelve months by mutual consent of the parties concerned.
5. Notwithstanding paragraph 2, any State may, at the time it expresses its consent to be bound by this Protocol, notify the Secretary-General that, when it is a party to a dispute about the interpretation or application of article 3.1 or 3.2, its consent will be required before the dispute may be settled by means of the Arbitral Procedure set forth in Annex 3.

Article 17

International Co-operation

Contracting Parties shall promote the objectives of this Protocol within the competent international organizations.

Article 18

Meetings of Contracting Parties

1. Meetings of Contracting Parties or Special Meetings of Contracting Parties shall keep under continuing review the implementation of this Protocol and evaluate its effectiveness with a view to identifying means of strengthening action, where necessary, to prevent, reduce and where practicable eliminate pollution caused by dumping and incineration at sea of wastes or other matter. To these ends, Meetings of Contracting Parties or Special Meetings of Contracting Parties may:
 - 1.1. review and adopt amendments to this

- breytingar þar á í samræmi við 21. og 22. gr.;
- 1.2. sett á stofn undirnefndir, eftir þörfum, sem skulu fjalla um hvaða mál sem er í því skyni að greiða fyrir skilvirkri framkvæmd bókar þessarar;
 - 1.3. farið þess á leit við viðeigandi sérfræðinganefndir að þær veiti samningsaðilum eða stofnuninni ráðgjöf um málefni er snerta bókun þessa;
 - 1.4. stuðlað að samvinnu við viðeigandi alþjóðastofnanir sem láta sig skipta varnir gegn og eftirliti með mengun;
 - 1.5. fjallað um upplýsingarnar sem eru látnar í té skv. 4. mgr. 9. gr.;
 - 1.6. mótað eða samþykkt, í samráði við viðeigandi alþjóðastofnanir, þær aðferðir, sem um getur í 2. mgr. 8. gr., meðal annars grundvallarreglur til að ákvarða óvenjuleg tilvik og neyðartilvik og aðferðir varðandi samráð og örugga förgun efna á hafi úti í slíkum tilvikum;
 - 1.7. fjallað um og samþykkt ályktanir; og
 - 1.8. fjallað um hverjar þær aðgerðir aðrar sem nauðsynlegar kunna að reynast.
2. Samningsaðilar skulu á fyrsta fundi sínum setja sér nauðsynlegar starfsreglur.

19. gr.

Skyldur stofnunarinnar.

1. Stofnunin skal annast skrifstofustörf með tilliti til bókar þessarar. Sérhver samningsaðili að bókun þessari, sem er ekki jafnframt aðili að stofnuninni, skal leggja af mörkum viðeigandi skerf vegna kostnaðar stofnunarinnar við að framkvæma þessi skyldustörf.
2. Nauðsynleg skrifstofustörf í tengslum við umsýslu vegna bókar þessarar eru meðal annars:
 - 2.1. að kalla saman fund samningsaðila einu sinni á ári, nema samningsaðilar ákveði annað, og aukafundi samningsaðila hvenær sem tveir þriðju hlutar samningsaðila óska þess;
 - 2.2. að veita umbeðna ráðgjöf um framkvæmd bókar þessarar og um leiðbeiningar og verklagsreglur sem eru samdar samkvæmt henni;

Protocol in accordance with articles 21 and 22;

- 1.2. establish subsidiary bodies, as required, to consider any matter with a view to facilitating the effective implementation of this Protocol;
 - 1.3. invite appropriate expert bodies to advise the Contracting Parties or the Organization on matters relevant to this Protocol;
 - 1.4. promote co-operation with competent international organizations concerned with the prevention and control of pollution;
 - 1.5. consider the information made available pursuant to article 9.4;
 - 1.6. develop or adopt, in consultation with competent international organizations, procedures referred to in article 8.2, including basic criteria for determining exceptional and emergency situations, and procedures for consultative advice and the safe disposal of matter at sea in such circumstances;
 - 1.7. consider and adopt resolutions; and
 - 1.8. consider any additional action that may be required.
2. The Contracting Parties at their first Meeting shall establish rules of procedure as necessary.

Article 19

Duties of the Organization

1. The Organization shall be responsible for Secretariat duties in relation to this Protocol. Any Contracting Party to this Protocol not being a member of this Organization shall make an appropriate contribution to the expenses incurred by the Organization in performing these duties.
2. Secretariat duties necessary for the administration of this Protocol include:
 - 2.1. convening Meetings of Contracting Parties once per year, unless otherwise decided by Contracting Parties, and Special Meetings of Contracting Parties at any time on the request of two-thirds of the Contracting Parties;
 - 2.2. providing advice on request on the implementation of this Protocol and on guidance and procedures developed thereunder;

- 2.3. að fjalla um fyrirspurnir og upplýsingar frá samningsaðilum, ráðgast við þá og viðeigandi alþjóðastofnanir og að beina til mælum til samningsaðila um mál sem bókun þessi tekur ekki sérstaklega til en eru ekki fjarskyld efni hennar;
- 2.4. að undirbúa og aðstoða við mótnun og beitingu reglna, sem um getur í málsgrein 1.6 í 18. gr., í samráði við samningsaðila og viðeigandi alþjóðastofnanir;
- 2.5. að beina til hlutaðeigandi samningsaðila öllum tilkynningum sem stofnuninni berast samkvæmt bókun þessari; og
- 2.6. að undirbúa, annað hvert ár, fjárhagsáætlun og fjárhagsreikning vegna umsýslu í tengslum við bókun þessa sem skal dreifa til allra samningsaðila.
3. Stofnunin skal, eftir því sem tilföng leyfa og auk þess sem er krafist í málsgrein 2.3 í 13. gr.:
 - 3.1. vinna með viðkomandi ríki við mat á ástandi hafrýmisins; og
 - 3.2. eiga samstarf við viðeigandi alþjóðastofnanir sem vinna að vörnum gegn og eftirliti með mengun.

20. gr.

Viðaukar.

Viðaukar við bókun þessa eru óaðskiljanlegur hluti hennar.

21. gr.

Breytingar á bókuninni.

1. Sérhver samningsaðili getur gert tillögur um breytingar á greinum bókunar þessarar. Stofnunin skal senda samningsaðilum texta slíkra tillagna eigi síðar en sex mánuðum áður en hann er tekinn til umfjöllunar á reglulegum fundi eða aukafundi samningsaðila.
2. Breytingar á greinum bókunar þessarar skal samþykkja með atkvæðum tveggja þriðju hluta samningsaðila sem eru viðstaddir og greiða atkvæði á reglulegum fundi samningsaðila eða aukafundi samningsaðila sem er boðað til í þessum tilgangi.
3. Breyting skal öðlast gildi gagnvart þeim samningsaðilum, sem hafa samþykkt

- 2.3. considering enquiries by, and information from Contracting Parties, consulting with them and with the competent international organizations, and providing recommendations to Contracting Parties on questions related to, but not specifically covered by, this Protocol;
- 2.4. preparing and assisting, in consultation with Contracting Parties and the competent international organizations, in the development and implementation of procedures referred to in article 18.6.;
- 2.5. conveying to the Contracting Parties concerned all notifications received by the Organization in accordance with this Protocol; and
- 2.6. preparing, every two years, a budget and a financial account for the administration of this Protocol which shall be distributed to all Contracting Parties.
3. The Organization shall, subject to the availability of adequate resources, in addition to the requirements set out in article 13.2.3.
 - 3.1. collaborate in assessments of the state of the marine environment; and
 - 3.2. co-operate with competent international organizations concerned with the prevention and control of pollution.

Article 20

Annexes

Annexes to this Protocol form an integral part of this Protocol.

Article 21

Amendment of the Protocol

1. Any Contracting Party may propose amendments to the articles of this Protocol. The text of a proposed amendment shall be communicated to Contracting Parties by the Organization at least six months prior to its consideration at a Meeting of Contracting Parties or a Special Meeting of Contracting Parties.
2. Amendments to the articles of this Protocol shall be adopted by a two-thirds majority vote of the Contracting Parties which are present and voting at the Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties designated for this purpose.
3. An amendment shall enter into force for the Contracting Parties which have

hana, á sextugasta degi eftir að tveir þriðju hlutar samningsaðila hafa afhent stofnuninni til vörslu skjal sitt um staðfestingu breytingarinnar. Að þeim tíma liðnum skal breytingin öðlast gildi gagnvart sérhverjum öðrum samningsaðila á sextugasta degi eftir þann dag er hann afhendir skjal sitt um staðfestingu breytingarinnar.

4. Aðalframkvæmdastjórinn skal greina samningsaðilum frá hverri þeirri breytingu, sem er samþykkt á fundum samningsaðila, og þeim degi sem slíkar breytingar öðlast gildi almennt og gagnvart hverjum og einum samningsaðila.
5. Eftir að breyting á bókun þessari öðlast gildi skal sérhvert ríki, sem gerist samningsaðili að bókun þessari, gerast samningsaðili að henni með áorðnum breytingum, nema tveir þriðju hlutar samningsaðila, sem eru viðstaddir og greiða atkvæði á reglulegum fundi eða aukafundi samningsaðila sem samþykkir breytinguna, komi sér saman um annað.

22. gr.

Breytingar á viðaukunum.

1. Sérhver samningsaðili getur gert tillögur um breytingar á viðaukunum við bókun þessa. Stofnunin skal senda samningsaðilum texta slíkra tillagna eigi síðar en sex mánuðum áður en hann er tekinn til umfjöllunar á reglulegum fundi eða aukafundi samningsaðila.
2. Breytingar á viðaukunum, öðrum en 3. viðauka, skulu grundvallaðar á vísindalegum eða tæknilegum athugunum og kunna að miðast við lagalega, félagslega og efnahagslega þætti eftir því sem við á. Fyrirnefndar breytingar ber að samþykkja með atkvæðum tveggja þriðju hluta samningsaðila sem eru viðstaddir og greiða atkvæði á reglulegum fundi samningsaðila eða aukafundi samningsaðila sem er boðað til í þessum tilgangi.
3. Stofnunin skal senda samningsaðilum án tafar breytingar á viðaukunum sem hafa verið samþykktar á reglulegum fundi eða aukafundi samningsaðila.

accepted it on the sixtieth day after two-thirds of the Contracting Parties shall have deposited an instrument of acceptance of the amendment with the Organization. Thereafter the amendment shall enter into force for any other Contracting Party on the sixtieth day after the date on which that Contracting Party has deposited its instrument of acceptance of the amendment.

4. The Secretary-General shall inform Contracting Parties of any amendments adopted at Meetings of Contracting Parties and of the date on which such amendments enter into force generally and for each Contracting Party.
5. After entry into force of an amendment to this Protocol, any State that becomes a Contracting Party to this Protocol shall become a Contracting Party to this Protocol as amended, unless two-thirds of the Contracting Parties present and voting at the Meeting or Special Meeting of Contracting Parties adopting the amendment agree otherwise.

Article 22

Amendment of the Annexes

1. Any Contracting Party may propose amendments to the Annexes to this Protocol. The text of a proposed amendment shall be communicated to Contracting Parties by the Organization at least six months prior to its consideration by a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties.
2. Amendments to the Annexes other than Annex 3 will be based on scientific or technical considerations and may take into account legal, social and economic factors as appropriate. Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority vote of the Contracting Parties present and voting at a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties designated for this purpose.
3. The Organization shall without delay communicate to Contracting Parties amendments to the Annexes that have been adopted at a Meeting of Contracting Parties or Special Meeting of Contracting Parties.

4. Breytingar á viðaukunum skulu, með fyrirvara um ákvæði 7. mgr., öðlast gildi gagnvart hverjum og einum samningsaðila jafnhliða því að hann tilkynnir stofnuninni um staðfestingu þeirra eða 100 dögum eftir þann dag er þær eru samþykktar á fundi samningsaðila, ef sá atburður á sér stað síðar, nema gagnvart þeim samningsaðilum sem, áður en 100 dagarnir eru liðnir, lýsa því yfir að þeir geti ekki staðfest breytinguna á þeim tíma. Samningsaðili getur hvenær sem er látið staðfestingu koma í stað fyrri andmælayfirlýsingar og skal þá sú breyting, sem var áður andmælt, öðlast gildi gagnvart þeim samningsaðila.
5. Aðalframkvæmdastjórinn skal tilkynna samningsaðilum án tafar um skjöl um staðfestingu eða andmæli sem stofnuninni eru afhent til vörslu.
6. Nýr viðauki eða breyting á viðauka, sem tengist breytingu á greinum bókunar þessarar, skal ekki öðlast gildi fyrr en breytingin á greinum bókunar þessarar öðlast gildi.
7. Verklagsreglur um breytingar á greinum bókunar þessarar skulu gilda með tilliti til breytinga á 3. viðauka, sem fjalla um gerðadómsmeðferð, og með tilliti til samþykkis og gildistöku nýrra viðauka.
4. Except as provided in paragraph 7, amendments to the Annexes shall enter into force for each Contracting Party immediately on notification of its acceptance to the Organization or 100 days after the date of their adoption at a Meeting of Contracting Parties, if that is later, except for those Contracting Parties which before the end of the 100 days make a declaration that they are not able to accept the amendment at that time. A Contracting Party may at any time substitute an acceptance for a previous declaration of objection and the amendment previously objected to shall thereupon enter into force for that Contracting Party.
5. The Secretary-General shall without delay notify Contracting Parties of instruments of acceptance or objection deposited with the Organization.
6. A new Annex or an amendment to an Annex which is related to an amendment to the articles of this Protocol shall not enter into force until such time as the amendment to the articles of this Protocol enters into force.
7. With regard to amendments to Annex 3 concerning the Arbitral Procedure and with regard to the adoption and entry into force of new Annexes the procedures on amendments to the articles of this Protocol shall apply.

23. gr.

Tengsl bókunar og samnings.

Bókun þessi leysir samninginn af hólmi gagnvart samningsaðilum að bókun þessari sem eru jafnframt aðilar að samningnum.

24. gr.

Undirritun, fullgilding, staðfesting, samþykki og aðild.

1. Bókun þessi skal liggja frammi til undirritunar af hálfu allra ríkja í aðalstöðvum stofnunarinnar frá 1. apríl 1997 til 31. mars 1998 og skal öllum ríkjum frjálst að gerast aðili að henni eftir það.
2. Ríki geta orðið samningsaðilar að bókun þessari með:
 - 2.1. undirritun án fyrirvara um fullgilding, staðfestingu eða samþykki; eða

Article 23

Relationship between the Protocol and the Convention

This Protocol will supersede the Convention as between Contracting Parties to this Protocol which are also Parties to the Convention.

Article 24

Signature, Ratification, Acceptance, Approval and Accession

1. This Protocol shall be open for signature by any State at the Headquarters of the Organization from 1 April 1997 to 31 March 1998 and shall thereafter remain open for accession by any State.
2. States may become Contracting Parties to this Protocol by:
 - 2.1. signature not subject to ratification, acceptance or approval; or

- 2.2. undirritun með fyrirvara um fullgildingu, staðfestingu eða samþykki, þar sem fullgilding, staðfesting eða samþykki fylgir í kjölfarið; eða
- 2.3. aðild.
- 3. Fullgilding, staðfesting, samþykki eða aðild fer fram með því að afhenda aðalframkvæmdastjóranum skjal þar um til vörslu.

25. gr.

Gildistaka.

- 1. Bókun þessi öðlast gildi á þrítugasta degi eftir þann dag er:
 - 1.1. að minnsta kosti 26 ríki hafa lýst yfir samþykki sínu við því að vera bundin af bókun þessari í samræmi við 24. gr.; og
 - 1.2. að minnsta kosti 15 aðilar að samningnum eru í hópi þeirra ríkja sem um getur í málsgrein 1.1.
- 2. Bókun þessi öðlast gildi gagnvart hverju því ríki, sem hefur lýst yfir samþykki sínu við því að vera bundið af bókun þessari í samræmi við 24. gr., eftir þann dag er um getur í 1. mgr., á þrítugasta degi eftir þann dag er fyrirnefnt ríki lýsir yfir samþykki sínu.

26. gr.

Aðlögunartímabil.

- 1. Sérhverju ríki, sem var ekki aðili að samningnum fyrir 31. desember 1996 og lýsir yfir samþykki sínu um að vera bundið af bókun þessari áður en hún öðlast gildi eða innan fimm ára eftir að hún öðlast gildi, getur, jafnhliða því að það lýsir yfir samþykki sínu, tilkynnt aðalframkvæmdastjóranum að það geti ekki, af ástæðum sem er lýst í tilkynningunni, fullnægt tilteknum ákvæðum bókunar þessarar, öðrum en þeim sem um getur í 2. mgr., á aðlögunartímabili sem skal ekki vera lengra en lýst er í 4. mgr.
- 2. Tilkynningar, gefnar út skv. 1. mgr., skulu ekki hafa áhrif á skuldbindingar samningsaðila að bókun þessari að því er varðar brennslu á hafi úti eða varp geislavirkra úrgangsefna eða annarra geislavirkra efna.
- 3. Sérhver samningsaðili að bókun þessari, sem hefur tilkynnt aðalframkvæmdastjóranum skv. 1. mgr. að hann muni ekki geta fullnægt ákvæðum málsgreina 1.1 og 1.2 í

- 2.2. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval; or

- 2.3. accession.

- 3. Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.

Article 25

Entry into Force

- 1. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date on which:
 - 1.1. at least 26 States have expressed their consent to be bound by this Protocol in accordance with article 24; and
 - 1.2. at least 15 Contracting Parties to the Convention are included in the number of States referred to in paragraph 1.1.
- 2. For each State that has expressed its consent to be bound by this Protocol in accordance with article 24 following the date referred to in paragraph 1, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date on which such State expressed its consent.

Article 26

Transitional Period

- 1. Any State that was not a Contracting Party to the Convention before 31 December 1996 and that expresses its consent to be bound by this Protocol prior to its entry into force or within five years after its entry into force may, at the time it expresses its consent, notify the Secretary-General that, for reasons described in the notification, it will not be able to comply with specific provisions of this Protocol other than those provided in paragraph 2, for a transitional period that shall not exceed that described in paragraph 4.
- 2. No notification made under paragraph 1 shall affect the obligations of a Contracting Party to this Protocol with respect to incineration at sea or the dumping of radioactive wastes or other radioactive matter.
- 3. Any Contracting Party to this Protocol that has notified the Secretary-General under paragraph 1 that, for the specified transitional period, it will not be able to

4. gr. eða 9. gr., að hluta til eða að öllu leyti, á tilteknu aðlögunartímabili, skal engu að síður banna, á því tímabili, varp úrgangsefna eða annarra efna sem hann hefur ekki veitt leyfi fyrir, gera það sem í hans valdi stendur til þess að samþykkja stjórnisýsluráðstafanir eða lagaákvæði sem tryggja að útgáfa leyfa og leyfisskilmála sé í samræmi við ákvæði 2. viðauka og tilkynna aðalframkvæmdastjóranum um öll leyfi sem eru gefin út.
4. Aðlögunartímabil, sem er tilgreint í tilkynningu sem er gefin út skv. 1. mgr., skal ekki vera lengra en fimm ár eftir að fyrirnefnd tilkynning er send út.
5. Samningsaðilar, sem hafa gefið út tilkynningu skv. 1. mgr., skulu leggja fyrir fyrsta fund samningsaðila, sem er haldinn eftir að þeir afhenda skjal sitt um fullgildingu, staðfestingu, samþykki eða aðild, starfs- og tímaáætlun, sem miðar að því að fullnægja ákvæðum bókunar þessarar í einu og öllu, ásamt óskum um viðeigandi tæknisamstarf og -aðstoð í samræmi við 13. gr. bókunar þessarar.
6. Samningsaðilar, sem hafa gefið út tilkynningu skv. 1. mgr., skulu samþykkja verklagsreglur og aðferðir, sem skulu gilda á aðlögunartímabilinu, í því skyni að hrinda í framkvæmd og hafa eftirlit með áætlunum sem eru lagðar fram og miða að því að fullnægja ákvæðum bókunar þessarar í einu og öllu. Fyrirnefndir samningsaðilar skulu leggja fyrir hvern fund samningsaðila, sem er haldinn á þeim aðlögunartíma sem þeir hafa til þess að grípa til nauðsynlegra aðgerða, skýrslu um hvernig miðar að ná því markmiði að fullnægja ákvæðum bókunar þessarar.

27. gr.
Uppsögn.

1. Sérhver samningsaðili getur sagt upp bókun þessari hvenær sem er að tveimur árum liðnum frá því að hún öðlast gildi gagnvart viðkomandi samningsaðila.
2. Uppsögn fer fram með því að afhenda aðalframkvæmdastjóranum skjal þar um.
3. Uppsögn tekur gildi einu ári eftir að aðalframkvæmdastjórinn móttækur skjal þar

comply, in part or in whole, with article 4.1 or article 9 shall nonetheless during that period prohibit the dumping of wastes or other matter for which it has not issued a permit, use its best efforts to adopt administrative or legislative measures to ensure that issuance of permits and permit conditions comply with the provisions of Annex 2, and notify the Secretary-General of any permits issued.

4. Any transitional period specified in a notification made under paragraph 1 shall not extend beyond five years after such notification is submitted.
5. Contracting Parties that have made a notification under paragraph 1 shall submit to the first Meeting of Contracting Parties occurring after deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval or accession a programme and timetable to achieve full compliance with this Protocol, together with any requests for relevant technical co-operation and assistance in accordance with article 13 of this Protocol.
6. Contracting Parties that have made a notification under paragraph 1 shall establish procedures and mechanisms for the transitional period to implement and monitor submitted programmes designed to achieve full compliance with this Protocol. A report on progress toward compliance shall be submitted by such Contracting Parties to each Meeting of Contracting Parties held during their transitional period for appropriate action.

Article 27
Withdrawal

1. Any Contracting Party may withdraw from this Protocol at any time after the expiry of two years from the date on which this Protocol enters into force for that Contracting Party.
2. Withdrawal shall be effected by the deposit of an instrument of withdrawal with the Secretary-General.
3. A withdrawal shall take effect one year after receipt by the Secretary-General of

um eða síðar eins og kann að vera tilgreint í fyrnefndu skjali.

28. gr.
Vörsluaðili.

1. Afhenda skal bókun þessa aðalframkvæmdastjóranum til vörslu.
2. Aðalframkvæmdastjórinn skal, auk þess að gegna þeim hlutverkum sem eru tilgreind í 5. mgr. 10. gr., 5. mgr. 16. gr., 4. mgr. 21. gr., 5. mgr. 22. gr. og 5. mgr. 26. gr.:
 - 2.1. tilkynna öllum ríkjum, sem hafa undirritað bókun þessa eða gerst aðilar að henni, um:
 - 2.1.1. hverja nýja undirritun eða afhendingu skjals um fullgildingu, staðfestingu, samþykki eða aðild og viðeigandi dagsetningu;
 - 2.1.2. þann dag er bókun þessi öðlast gildi; og
 - 2.1.3. afhendingu skjala um uppsögn bókunar þessarar og þann dag er þeim er veitt viðtaka og um þann dag er uppsögn tekur gildi;
 - 2.2. senda öllum ríkjum, sem hafa undirritað bókun þessa eða gerst aðilar að henni, staðfest afrit af bókun þessari.
3. Aðalframkvæmdastjórinn skal, jafnskjótt og bókun þessi öðlast gildi, senda skrifstofu Sameinuðu þjóðanna staðfest frumrit hennar til skráningar og birtingar í samræmi við 102. gr. sáttmála Sameinaðu þjóðanna.

29. gr.
Gildir textar.

Bókun þessi er gerð í einu frumriti á arabísku, ensku, frönsku, kínversku, rússnesku og spænsku og eru allir textar jafngildir.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirrituð, sem til þess hafa fullt umboð ríkisstjórna sinna, undirritað bókun þessa.

GJÖRT í Lundúnum 7. nóvember 1996.

the instrument of withdrawal or such longer period as may be specified in that instrument.

Article 28
Depositary

1. This Protocol shall be deposited with the Secretary-General.
2. In addition to the functions specified in articles 10.5, 16.5, 21.4, 22.5 and 26.5, the Secretary-General shall:
 - 2.1. inform all States which have signed this Protocol or acceded thereto of:
 - 2.1.1. each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;
 - 2.1.2. the date of entry into force of this Protocol; and
 - 2.1.3. the deposit of any instrument of withdrawal from this Protocol together with the date on which it was received and the date on which the withdrawal takes effect.
 - 2.2. transmit certified copies of this Protocol to all States which have signed this Protocol or acceded thereto.
3. As soon as this Protocol enters into force, a certified true copy thereof shall be transmitted by the Secretary-General to the Secretariat of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article 29
Authentic Texts

This Protocol is established in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned being duly authorized by their respective Governments for that purpose have signed this Protocol.

DONE AT LONDON, this seventh day of November, one thousand nine hundred and ninety-six.

1. VIÐAUKI

Úrgangsefni eða önnur efni sem kemur til greina að varpa.

1. Eftirtalin úrgangsefni eða önnur efni kemur til greina að varpa í sjó að teknu tilliti til markmiða og almennra skuldbindinga samkvæmt bókun þessari sem eru sett fram í 2. og 3. gr.:
- 1.1. uppgröft;
- 1.2. seyru;
- 1.3. fiskúrgang eða efni frá fiskvinnslu;
- 1.4. skip og palla eða önnur mannvirki á hafi úti;
- 1.5. óvirk og ólífræn jarðefni;
- 1.6. lífræn efni úr náttúrunni; og
- 1.7. fyrirferðamikla hluti, aðallega járn, stál, steinsteypu og svipuð óskaðleg efni sem hafa hlutlæg áhrif, sem einskorðast við aðstæður þar sem slík úrgangsefni myndast á stöðum, eins og litlum eyjum þar sem einangruð samfélög eru, sem eiga engra annarra raunhæfra kosta völ, að því er förgun varðar, en að varpa þeim í hafið.
2. Úrgangsefni eða önnur efni, sem eru talin upp í málsgreinum 1.4 og 1.7, kemur til greina að varpa í sjó, svo fremi að efni, sem gætu myndað fljótandi brak eða valdið mengun hafrymisins á annan hátt, hafi verið fjarlægð, eftir því sem kostur er, og svo fremi að efni, sem er varpað í sjó, verði ekki til mikils trafala við fiskveiðar eða siglingar.
3. Þrátt fyrir það sem að framan greinir skulu efni, sem eru talin upp í málsgreinum 1.1 til 1.7 og eru geislavirk í meira mæli en það lágmark sem Alþjóðakjarnorkumálastofnunin hefur sett og samningsaðilar hafa samþykkt, ekki talin hæf til varps; enn fremur er tilskilið að samningsaðilar skuli, innan 25 ára frá 20. febrúar 1994 og eftir það á 25 ára fresti, hafa lokið vísindalegri rannsókn á öllum geislavirkum úrgangsefnum og öðrum geislavirkum efnum, nema úrgangsefnum og öðrum efnum sem eru mjög geislavirk, þar sem tekið er tillit til annarra þátta sem samningsaðilar telja skipta máli. Samningsaðilar skulu endurskoða bann við varpi slíkra efna í samræmi við verklagsreglurnar sem eru settar fram í 22. gr.

ANNEX 1

Wastes or other Matter that may be considered for Dumping

1. The following wastes or other matter are those that may be considered for dumping being mindful of the Objectives and General Obligations of this Protocol set out in articles 2 and 3:
- 1.1. dredged material;
- 1.2. sewage sludge;
- 1.3. fish waste, or material resulting from industrial fish processing operations;
- 1.4. vessels and platforms or other man-made structures at sea;
- 1.5. inert, inorganic geological material;
- 1.6. organic material of natural origin; and
- 1.7. bulky items primarily comprising iron, steel, concrete and similarly unarmful materials for which the concern is physical impact, and limited to those circumstances where such wastes are generated at locations, such as small islands with isolated communities, having no practicable access to disposal options other than dumping.
2. The wastes or other matter listed in paragraphs 1.4 and 1.7 may be considered for dumping, provided that material capable of creating floating debris or otherwise contributing to pollution of the marine environment has been removed to the maximum extent and provided that the material dumped poses no serious obstacle to fishing or navigation.
3. Notwithstanding the above, materials listed in paragraphs 1.1 to 1.7 containing levels of radioactivity greater than de minimis (exempt) concentrations as defined by the IAEA and adopted by Contracting Parties, shall not be considered eligible for dumping; provided further that within 25 years of 20 February 1994, and at each 25 year interval thereafter, Contracting Parties shall complete a scientific study relating to all radioactive wastes and other radioactive matter other than high level wastes or matter, taking into account such other factors as Contracting Parties consider appropriate and shall review the prohibition on dumping of such substances in accordance with the procedures set forth in article 22.

2. VIÐAUKI

Mat á úrgangsefnum eða öðrum efnum sem kemur til greina að varpa.*Almennt.*

1. Jafnvel þó varp við tiltekna aðstæður sé tekið gilt hefur það engin áhrif á þær skyldur, samkvæmt viðauka þessum, að halda áfram þeirri viðleitni að draga úr nauðsyn þess að varp fari fram.

Úttekt á forvörnum gegn úrgangsefnum.

2. Þegar meta skal aðra valkosti en varp skal í fyrstu, meðal annars og eftir atvikum, leggja mat á eftirfarandi:
 - 2.1. tegundir, magn og hættustig samfara úrgangsefnum sem til falla;
 - 2.2. einstaka framleiðsluþætti og uppsprettur úrgangsefna innan hvers þáttar fyrir sig; og
 - 2.3. hagkvæmni þeirrar tækni sem gerir kleift að takmarka úrgangsefni eða útiloka þau og hér greinir:
 - 2.3.1. að endurbæta samsetningu vara;
 - 2.3.2. að koma á hreinni framleiðslutækni;
 - 2.3.3. að endurbæta vinnsluferli;
 - 2.3.4. að skipta um aðföng; og
 - 2.3.5. að endurvinnsla fari fram í lokaðri hringrás á framleiðslustað.
3. Almennt orðað, leiði tilskilin úttekt í ljós að unnt sé að útiloka úrgangsefni, þar sem þau falla til, er ætlast til þess að umsækjandi semji og framkvæmi áætlun um forvarnir gegn úrgangsefnum, í samstarfi við hlutaðeigandi svæðis- eða landsstofnanir, þar sem skilgreind eru tiltekin markmið að því er takmörkun úrgangsefna varðar og gert ráð fyrir frekari úttektum á forvörnum gegn úrgangsefnum í því skyni að tryggja að þessum markmiðum verði náð. Við útgáfu eða endurnýjum leyfa í kjölfarið skal ganga úr skugga um að kröfum um að takmarka úrgangsefni og útiloka þau sé fullnægt.
4. Með meðferð úrgangsefna, að því er varðar uppgroft og seyr, skal stefnt að því að finna og fylgjast með uppsprettum mengunar. Markmiði þessu skal náð með því að framkvæma áætlun um forvarnir gegn úrgangsefnum með samstilltu átaki svæðis- og landsstofnana sem hafa eftirlit með staðbundnum og óstaðbundnum uppsprettum mengunar. Heimilt er, þar til þessu markmiði er náð, að leysa vandamál

ANNEX 2

Assessment of Wastes or other Matter that may be considered for Dumping*General*

1. The acceptance of dumping under certain circumstances shall not remove the obligations under this Annex to make further attempts to reduce the necessity for dumping.

Waste Prevention Audit

2. The initial stages in assessing alternatives to dumping should, as appropriate, include an evaluation of:
 - 2.1. types, amounts and relative hazard of wastes generated;
 - 2.2. details of the production process and the sources of wastes within that process; and
 - 2.3. feasibility of the following waste reduction/prevention techniques:
 - 2.3.1. product reformulation;
 - 2.3.2. clean production technologies;
 - 2.3.3. process modification;
 - 2.3.4. input substitution; and
 - 2.3.5. on-site, closed-loop recycling.
3. In general terms, if the required audit reveals that opportunities exist for waste prevention at source, an applicant is expected to formulate and implement a waste prevention strategy, in collaboration with relevant local and national agencies, which includes specific waste reduction targets and provision for further waste prevention audits to ensure that these targets are being met. Permit issuance or renewal decisions shall assure compliance with any resulting waste reduction and prevention requirements.
4. For dredged material and sewage sludge, the goal of waste management should be to identify and control the sources of contamination. This should be achieved through implementation of waste prevention strategies and requires collaboration between the relevant local and national agencies involved with the control of point and non-point sources of pollution. Until this objective is met, the problems

samfara menguðum uppgreftri með því að beita aðferðum við förgun á hafi úti eða á landi.

of contaminated dredged material may be addressed by using disposal management techniques at sea or on land.

Mat á valkostum við meðferð úrgangsefna.

5. Í umsóknum um leyfi til þess að varpa úrgangsefnum eða öðrum efnum í sjó skal sýna fram á að tekið hafi verið eðlilegt tillit til eftirfarandi forgangs röðunar við meðferð úrgangsefna sem gefur stigvaxandi umhverfisáhrif til kynna:
 - 5.1. endurnotkunar;
 - 5.2. endurvinnslu annars staðar;
 - 5.3. eyðingar hættulegra efnisþátta;
 - 5.4. meðferð í því skyni að minnka eða fjarlægja hættulega efnisþætti; og
 - 5.5. förgunar á landi, út í andrúmsloftið eða á legi.
6. Synja ber um heimild til þess að varpa úrgangsefnum eða öðrum efnum í sjó ef viðkomandi yfirvald telur að kjörið tækifæri gefist til þess að endurnota, endurvinna eða meðhöndla úrgangsefni án þess að heilsu manna eða umhverfi sé ótilhlýðileg hætta búin eða af hljótist óhóflegur kostnaður. Leggja ber mat á aðrar raunhæfar förgunarleiðir með hliðsjón af áhættumati þar sem varp er borið saman við aðra kosti.

Consideration of Waste Management Options

5. Applications to dump wastes or other matter shall demonstrate that appropriate consideration has been given to the following hierarchy of waste management options, which implies an order of increasing environmental impact:
 - 5.1. re-use;
 - 5.2. off-site recycling;
 - 5.3. destruction of hazardous constituents;
 - 5.4. treatment to reduce or remove the hazardous constituents; and
 - 5.5. disposal on land, into air and in water.
6. A permit to dump wastes or other matter shall be refused if the permitting authority determines that appropriate opportunities exist to re-use, recycle or treat the waste without undue risks to human health or the environment or disproportionate costs. The practical availability of other means of disposal should be considered in the light of a comparative risk assessment involving both dumping and the alternatives.

Efnafræðilegir, eðlisfræðilegir og líffræðilegir eiginleikar.

7. Nákvæm lýsing og eðlisgreining úrgangsefna er nauðsynleg forsenda fyrir mati á öðrum valkostum og grundvöllur að ákvörðun um það hvort heimila beri varp þeirra. Séu upplýsingar um eðli úrgangsefna svo ófullkomnar að ókleift sé að meta hugsanleg áhrif þeirra á heilsu manna og umhverfið á tilhlýðilegan hátt skal ekki varpa þeim í sjó.
8. Þegar úrgangsefni og efnisþættir þeirra eru greindir skal kanna:
 - 8.1. uppruna, heildarmagn, gerð og meðaltalsamsetningu;
 - 8.2. eiginleika, það er eðlisfræðilega, efnafræðilega, lífefnafræðilega og líffræðilega eiginleika;
 - 8.3. eiturhrif;
 - 8.4. eðlisfræðilega, efnafræðilega og líffræðilega þrávirkni; og
 - 8.5. uppsöfnun og niðurbrot í lífverum eða setlögum.

Chemical, Physical and Biological Properties

7. A detailed description and characterization of the waste is an essential precondition for the consideration of alternatives and the basis for a decision as to whether a waste may be dumped. If a waste is so poorly characterized that proper assessment cannot be made of its potential impacts on human health and the environment, that waste shall not be dumped.
8. Characterization of the wastes and their constituents shall take into account:
 - 8.1. origin, total amount, form and average composition;
 - 8.2. properties: physical, chemical, biochemical and biological;
 - 8.3. toxicity;
 - 8.4. persistence: physical, chemical and biological; and
 - 8.5. accumulation and biotransformation in biological materials or sediments.

Aðgerðaskrá.

9. Sérhver samningsaðili skal taka saman aðgerðaskrá fyrir land sitt í því skyni að þróa aðferð til þess að grannskoða hugsanleg úrgangsefni og efnisþætti þeirra með tilliti til hugsanlegra áhrifa þeirra á heilsu manna og hafrýmið. Þegar velja á efni í aðgerðaskrá skal fyrst og fremst huga að eiturefnum, þrávirkum efnum og efnum þar sem aukning á styrk á sér stað upp fæðukeðjuna og sem eiga upptök sín vegna starfsemi manna (t.d. kadmíum, kvikasílfri, lífrænum halógensamböndum, kolvatnsefnum í jarðolíu, og, þegar við á, arseni, blýi, kopar, sinki, beryllíum, krómi, nikkell og vanadíum, lífrænum kísilsamböndum, blásýrusöltum, flúoríði og varnarefnum eða aukaafurðum þeirra, öðrum en lífrænum halógensamböndum). Aðgerðalista má einnig nota sem aðferð til þess að hrinda af stað frekari umfjöllun um forvarnir gegn úrgangsefnum.
10. Í aðgerðaskrá skal tilgreina efri mörk en einnig er heimilt að tilgreina neðri mörk. Ákvarða ber efri mörk með það í huga að koma í veg fyrir bráð eða varanleg áhrif á heilsu manna eða viðkvæmar sjávarlífverur sem eru hluti af vistkerfi hafsins. Notkun aðgerðaskrár leiðir til þriggja þátta skiptingar úrgangsefna:
 - 10.1. úrgangsefnum, sem innihalda tilgreind efni eða valda líffræðilegum viðbrögðum og eru ofan viðeigandi efri marka, skal ekki varpa í sjó nema því aðeins að ásættanlegt sé að varpa þeim þangað að undan-genginni meðferð eða vinnslu;
 - 10.2. úrgangsefni, sem innihalda tilgreind efni eða valda líffræðilegum viðbrögðum og eru neðan viðeigandi neðri marka, skulu talin valda litlum umhverfisvanda að því er varp varðar; og
 - 10.3. úrgangsefni, sem innihalda tilgreind efni eða valda líffræðilegum viðbrögðum og eru neðan efri marka en ofan neðri marka, þarf að rannsaka betur áður en ákvörðun er tekin um það hvort óhætt sé að varpa þeim í sjó.

Val á varpsvæðum.

11. Eftirfarandi skal meðal annars felast í upplýsingum sem eru nauðsynlegar til þess að unnt sé að velja varpsvæði:

Action List

9. Each Contracting Party shall develop a national Action List to provide a mechanism for screening candidate wastes and their constituents on the basis of their potential effects on human health and the marine environment. In selecting substances for consideration in an Action List, priority shall be given to toxic, persistent and bioaccumulative substances from anthropogenic sources (e.g., cadmium, mercury, organohalogenes, petroleum hydrocarbons, and, whenever relevant, arsenic, lead, copper, zinc, beryllium, chromium, nickel and vanadium, organo-silicon compounds, cyanides, fluorides and pesticides or their by-products other than organohalogenes). An Action List can also be used as a trigger mechanism for further waste prevention considerations.
10. An Action List shall specify an upper level and may also specify a lower level. The upper level should be set so as to avoid acute or chronic effects on human health or on sensitive marine organisms representative of the marine ecosystem. Application of an Action List will result in three possible categories of waste:
 - 10.1. wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, exceeding the relevant upper level shall not be dumped, unless made acceptable for dumping through the use of management techniques or processes;
 - 10.2. wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, below the relevant lower levels should be considered to be of little environmental concern in relation to dumping; and
 - 10.3. wastes which contain specified substances, or which cause biological responses, below the upper level but above the lower level require more detailed assessment before their suitability for dumping can be determined.

Dump-Site Selection

11. Information required to select a dump-site shall include:

- 11.1. eðlisfræðileg, efnafræðileg og líffræðileg einkenni viðkomandi hafsvæðis frá yfirborði niður á botn og botnsins;
- 11.2. staðsetning eftirsóknarverðra útivistarsvæða, gildi og önnur not sjávar á því svæði sem er til umfjöllunar;
- 11.3. mat á flæði efnisþátta, sem tengist varpi, samanborið við ríkjandi flæði efna í hafrýminu; og
- 11.4. efnahagsleg og rekstrarleg hagkvæmni.

Mat á hugsanlegum áhrifum.

- 12. Að loknu mati á hugsanlegum umhverfisáhrifum skal leggja fram gagnorða ályktun um væntanlegar afleiðingar mismunandi förgunar í sjó eða á landi, þ.e. „tilgátu um áhrif“. Með slíkri tilgátu er lagður grundvöllur að ákvörðun um hvort samþykkja beri eða hafna þeirri förgunarleið sem til laga er gerð um og að skilgreiningu á kröfum um umhverfiseftirlit.
- 13. Í varpsmati skal samtvinna upplýsingar um einkenni úrgangsefna, aðstæður á fyrirhuguðu varpsvæði eða -svæðum, flæði og þá förgunartækni sem fyrirhugað er að nota og tilgreina hugsanleg áhrif á heilsu manna, lifandi auðlindir, eftirsóknarverð útivistarsvæði og önnur lögmæt not hafsins. Í matinu skal skilgreina eðli væntanlegra áhrifa, umfang þeirra í tíma og rúmi og hversu lengi þeirra gætir og byggja slíkt mat á hæfilega varlegum ályktunum.
- 14. Skilgreina ber hverja förgunarleið með því að leggja samanburðarmat á eftirfarandi þætti: heilsufarshættu, umhverfiskostnað, hættur (þar með talin slys), efnahagslega þætti og útilokun nýtingar í framtíðinni. Leiði matið í ljós að ekki liggi fyrir fullnægjandi upplýsingar til þess að unnt sé að segja fyrir um þau áhrif, sem fyrirhuguð förgunarleið kann að hafa, ber að leggja hana til hliðar. Leiði fyrrnefnt samanburðarmat enn fremur í ljós að sá varpkostur, sem um ræðir, sé ekki góður kostur skal ekki veita leyfi til varps í sjó.
- 15. Hverju mati skal ljúka með yfirlýsingu þar sem mælt er með því að veita beri leyfi til varps í sjó eða synja beri um slíkt leyfi.

Eftirlit.

- 16. Eftirlit er viðhaft í því skyni að sannprófa hvort leyfisskilmálum sé fullnægt - eftirlit

- 11.1. physical, chemical and biological characteristics of the water-column and the seabed;
- 11.2. location of amenities, values and other uses of the sea in the area under consideration;
- 11.3. assessment of the constituent fluxes associated with dumping in relation to existing fluxes of substances in the marine environment; and
- 11.4. economic and operational feasibility.

Assessment of Potential Effects

- 12. Assessment of potential effects should lead to a concise statement of the expected consequences of the sea or land disposal options, i.e., the “Impact Hypothesis”. It provides a basis for deciding whether to approve or reject the proposed disposal option and for defining environmental monitoring requirements.
- 13. The assessment for dumping should integrate information on waste characteristics, conditions at the proposed dump-site(s), fluxes, and proposed disposal techniques and specify the potential effects on human health, living resources, amenities and other legitimate uses of the sea. It should define the nature, temporal and spatial scales and duration of expected impacts based on reasonably conservative assumptions.
- 14. An analysis of each disposal option should be considered in the light of a comparative assessment of the following concerns: human health risks, environmental costs, hazards, (including accidents), economics and exclusion of future uses. If this assessment reveals that adequate information is not available to determine the likely effects of the proposed disposal option then this option should not be considered further. In addition, if the interpretation of the comparative assessment shows the dumping option to be less preferable, a permit for dumping should not be given.
- 15. Each assessment should conclude with a statement supporting a decision to issue or refuse a permit for dumping.

Monitoring

- 16. Monitoring is used to verify that permit conditions are met – compliance monitor-

með því að skilyrðum sé fullnægt - og hvort ályktanir, sem voru dregnar meðan endurskoðun leyfisveitingar stóð yfir og svæðisval, hafi verið réttar og dugi til þess að vernda umhverfið og heilsu manna - svæðiseftirlit. Nauðsynlegt er að markmiðin með slíkum eftirlitsáætlunum séu vel skilgreind.

Leyfi og leyfisskilmálar.

17. Því aðeins skal taka ákvörðun um að gefa út leyfi að öllu mati á áhrifum sé lokið og að kröfur um eftirlit hafi verið ákveðnar. Leyfisskilmálar skulu tryggja, eftir því sem frekast er unnt, að röskun og tjón á umhverfinu verði í lágmarki og ávinningur sem mestur. Öll leyfi, sem gefin eru út, skulu innihalda gögn og upplýsingar þar sem eftirfarandi er tilgreint:
 - 17.1. gerð og uppspretta efna sem varpa á í sjó;
 - 17.2. staðsetning varpsvæðis eða -svæða;
 - 17.3. varpsaðferð; og
 - 17.4. kröfur um eftirlit og skýrslugjöf.
18. Leyfi skal endurskoða reglulega að teknu tilliti til niðurstaðna eftirlits og markmiða eftirlitsáætlana. Endurskoðun niðurstaðna eftirlits mun gefa til kynna hvort ástæða sé til að svæðisáætlunum sé fram haldið, þær séu endurskoðaðar eða hætt sé við þær og mun stuðla að því að unnt sé að taka vel ígrundaðar ákvarðanir um að leyfi skuli gilda áfram, gera skuli á þeim breytingar eða ógilda þau. Hér er um mikilvægt kerfi upplýsingaflæðis að ræða sem stuðlar að því að unnt sé að vernda heilsu manna og hafrýmið.

ing - and that the assumptions made during the permit review and site selection process were correct and sufficient to protect the environment and human health - field monitoring. It is essential that such monitoring programmes have clearly defined objectives.

Permit and Permit Conditions

17. A decision to issue a permit should only be made if all impact evaluations are completed and the monitoring requirements are determined. The provisions of the permit shall ensure, as far as practicable, that environmental disturbance and detriment are minimized and the benefits maximized. Any permit issued shall contain data and information specifying:
 - 17.1. the types and sources of materials to be dumped;
 - 17.2. the location of the dump-site(s);
 - 17.3. the method of dumping; and
 - 17.4. monitoring and reporting requirements.
18. Permits should be reviewed at regular intervals, taking into account the results of monitoring and the objectives of monitoring programmes. Review of monitoring results will indicate whether field programmes need to be continued, revised or terminated and will contribute to informed decisions regarding the continuance, modification or revocation of permits. This provides an important feedback mechanism for the protection of human health and the marine environment.

3. VIÐAUKI Gerðardómsmeðferð.

1. gr.

1. Stofnsetja skal gerðardóm (hér á eftir nefndur „dómurinn“) komi fram beiðni þar um sem samningsaðili beinir til annars samningsaðila í samræmi við ákvæði 16. gr. bókunar þessarar. Í beiðni um gerðardómsmeðferð skal málið lagt fram ásamt fylgiskjöllum.
2. Samningsaðilinn, sem leggur fram beiðnina, skal tilkynna aðalframkvæmdastjórnunum um:
 - 2.1. beiðni sína um gerðardómsmeðferð; og
 - 2.2. þau túlkunar- eða framkvæmdaratriði, að því er varðar ákvæði bókunar þessarar, sem hann telur að deilan snúist um.
3. Aðalframkvæmdastjóri sendir þær upplýsingar sem um ræðir áfram til allra aðildarríkja.

2. gr.

1. Einn gerðardómsmaður skal sitja í dómnum komi deiluaðilar sér saman um það innan 30 daga frá móttökudegi beiðninnar um gerðardómsmeðferð.
2. Falli gerðardómsmaður frá, geti hann ekki sinnt starfi sínu eða vanræki skyldur sínar geta deiluaðilar komið sér saman um að skipa annan í hans stað innan 30 daga frá því að sá fyrrnefndi féll frá, varð ófær um að sinna starfi sínu eða gerði sig sekan um vanrækslu.

3. gr.

1. Komist deiluaðilar ekki að samkomulagi um dóminn, í samræmi við 2. gr. þessa viðauka, skulu þrír gerðardómsmenn skipa dóminn:
 - 1.1. einn tilnefndur af hvorum deiluaðila; og
 - 1.2. sá þriðji, sem hinir tveir fyrrnefndu koma sér saman um að tilnefna, og skal hann vera forseti dómsins.
2. Hafi forseti dómsins ekki verið tilnefndur innan 30 daga frá því að annar gerðardómsmaðurinn var tilnefndur skulu deiluaðilar, að beiðni annars þeirra, senda aðalframkvæmdastjórnunum, innan frekari 30 daga frests, lista yfir hæfa einstaklinga sem þeir koma sér saman um. Aðalfram-

ANNEX 3 Arbitral Procedure

Article 1

1. An Arbitral Tribunal (hereinafter referred to as the “Tribunal”) shall be established upon the request of a Contracting Party addressed to another Contracting Party in application of article 16 of this Protocol. The request for arbitration shall consist of a statement of the case together with any supporting documents.
2. The requesting Contracting Party shall inform the Secretary-General of:
 - 2.1. its request for arbitration; and
 - 2.2. the provisions of this Protocol the interpretation or application of which is, in its opinion, the subject of disagreement.
3. The Secretary-General shall transmit this information to all Contracting States.

Article 2

1. The Tribunal shall consist of a single arbitrator if so agreed between the parties to the dispute within 30 days from the date of receipt of the request for arbitration.
2. In the case of the death, disability or default of the arbitrator, the parties to a dispute may agree upon a replacement within 30 days of such death, disability or default.

Article 3

1. Where the parties to a dispute do not agree upon a Tribunal in accordance with article 2 of this Annex, the Tribunal shall consist of three members:
 - 1.1. one arbitrator nominated by each party to the dispute; and
 - 1.2. a third arbitrator who shall be nominated by agreement between the two first named and who shall act as its Chairman.
2. If the Chairman of a Tribunal is not nominated within 30 days of nomination of the second arbitrator, the parties to a dispute shall, upon the request of one party, submit to the Secretary-General within a further period of 30 days an agreed list of qualified persons. The Secretary-General

kvæmdastjórinn skal velja forseta dómsins af fyrrnefndum lista eins fljótt og frekast er unnt. Honum er óheimilt að velja forseta, sem er eða hefur verið ríkisborgari annars deiluaðila, nema með samþykki hins.

3. Tilnefni annar deiluaðili ekki gerðardómsmann innan 60 daga frá móttökudegi beiðni um gerðardómsmeðferð, eins og kveðið er á um í málsgrein 1.1, getur hinn aðilinn óskað eftir því að fá að leggja samþykktan lista yfir hæfa einstaklinga fyrir aðalframkvæmdastjórann innan 30 daga. Aðalframkvæmdastjórinn skal velja forseta dómsins af listanum eins fljótt og frekast er unnt. Forseti dómsins skal síðan fara þess á leit við deiluaðilann, sem hefur ekki tilnefnt gerðardómsmann, að hann geri það. Tilnefni sá deiluaðili ekki gerðardómsmann innan 15 daga frá því að slík beiðni er lögð fram skal aðalframkvæmdastjórinn, að beiðni forseta dómsins, tilnefna gerðardómsmanninn af listanum yfir hæfa einstaklinga sem hefur verið samþykktur.
4. Falli gerðardómsmaður frá, geti hann ekki sinnt starfi sínu eða vanræki skyldur sínar skal sá deiluaðili, sem tilnefndi hann, tilnefna annan gerðardómsmann í hans stað innan 30 daga frá því að sá fyrrnefndi féll frá, varð ófær um að sinna starfi sínu eða gerði sig sekan um vanrækslu. Tilnefni deiluaðilinn ekki annan gerðardómsmann skal gerðardómsmeðferð fram haldið með þeim gerðardómsmönnum sem eftir eru. Falli forseti gerðardómsins frá, geti hann ekki sinnt starfi sínu eða vanræki skyldur sínar skal tilnefna annan forseta í hans stað, í samræmi við ákvæði málsgreinar 1.2 og 2. mgr., innan 90 daga frá því að forseti féll frá, varð ófær um að sinna starfi sínu eða gerði sig sekan um vanrækslu.
5. Aðalframkvæmdastjórinn skal halda lista yfir gerðardómsmenn og skulu hæfir einstaklingar, sem samningsaðilar tilnefna, vera á honum. Sérhverjum samningsaðila er heimilt að tilnefna fjóra einstaklinga á listann sem þurfa ekki nauðsynlega að vera ríkisborgarar í landi hans. Hafi deiluaðilar ekki lagt fyrir aðalframkvæmdastjórann samþykktan lista yfir hæfa einstaklinga innan tiltekins frests og í samræmi við ákvæði 2., 3. og 4. mgr. skal

shall select the Chairman from such list as soon as possible. He shall not select a Chairman who is or has been a national of one party to the dispute except with the consent of the other party to the dispute.

3. If one party to a dispute fails to nominate an arbitrator as provided in paragraph 1.1 within 60 days from the date of receipt of the request for arbitration, the other party may request the submission to the Secretary-General within a period of 30 days of an agreed list of qualified persons. The Secretary-General shall select the Chairman of the Tribunal from such list as soon as possible. The Chairman shall then request the party which has not nominated an arbitrator to do so. If this party does not nominate an arbitrator within 15 days of such request, the Secretary-General shall, upon request of the Chairman, nominate the arbitrator from the agreed list of qualified persons.
4. In the case of the death, disability or default of an arbitrator, the party to the dispute who nominated him shall nominate a replacement within 30 days of such death, disability or default. If the party does not nominate a replacement, the arbitration shall proceed with the remaining arbitrators. In the case of the death, disability or default of the Chairman, a replacement shall be nominated in accordance with the provision of paragraphs 1.2 and 2 within 90 days of such death, disability or default.
5. A list of arbitrators shall be maintained by the Secretary-General and composed of qualified persons nominated by the Contracting Parties. Each Contracting Party may designate for inclusion in the list four persons who shall not necessarily be its nationals. If the parties to the dispute have failed within the specified time limits to submit to the Secretary-General an agreed list of qualified persons as provided for in paragraphs 2, 3 and 4, the

aðalframkvæmdastjórinn velja þann gerðardómsmann eða -menn, sem hafa ekki enn verið tilnefndir, af þeim lista sem hann hefur undir höndum.

4. gr.

Dómurinn getur hlýtt á málflutning og tekið ákvarðanir um gagnkröfur sem eru beinlínis byggðar á deiluefninu.

5. gr.

Hvor deiluaðili um sig er ábyrgur fyrir þeim kostnaði sem hlýst af undirbúningi máls hans. Deiluaðilar skulu greiða að jöfnu þóknun til gerðardómsmanna og allan almennan kostnað vegna gerðardómsmeðferðarinnar. Dómurinn skal halda skýrslu yfir öll útgjöld vegna starfsemi sinnar og senda deiluaðilum lokaskýrslu þar um.

6. gr.

Sérhverjum samningsaðila, sem hefur laga-legra hagsmuna að gæta sem gerðardómsúrskurður í tilteknu máli getur haft áhrif á, er heimilt að hafa afskipti af gerðardómsmeðferðinni, með samþykki gerðardómsins og á eigin kostnað, eftir að hafa tilkynnt deiluaðilunum, sem hófu gerðardómsmeðferðina í upphafi, um það skriflega. Hverjum þeim, sem hefur afskipti af máli með þessum hætti, er heimilt að leggja fram sönnunargögn, yfirlit og munnleg rök, er varða þau efnisatriði sem leiddu til afskipta hans, í samræmi við málsmeðferðarreglur sem hafa verið settar skv. 7. gr. þessa viðauka, en viðkomandi hefur engan rétt varðandi skipan dómsins.

7. gr.

Gerðardómur, sem er stofnsettur samkvæmt ákvæðum þessa viðauka, setur sér eigin reglur um málsmeðferð.

8. gr.

1. Meirihluti gerðardómsmanna skal, svo fremi að ekki sé aðeins um einn gerðardómsmann að ræða, setja reglur um málsmeðferð fyrir dómnum, ákveða hvar hann kemur saman og taka ákvarðanir um öll vafaatriði sem tengjast deilumáli sem er lagt fyrir hann. Fjarvera eða hjáseta gerðardómsmanns, sem var tilnefndur af deiluaðila, við atkvæðagreiðslu skal þó ekki koma í veg fyrir að dómurinn kveði upp úrskurð. Falli atkvæði jafnt ræður atkvæði forseta.

Secretary-General shall select from the list maintained by him the arbitrator or arbitrators not yet nominated.

Article 4

The Tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 5

Each party to the dispute shall be responsible for the costs entailed by the preparation of its own case. The remuneration of the members of the Tribunal and of all general expenses incurred by the arbitration shall be borne equally by the parties to the dispute. The Tribunal shall keep a record of all its expenses and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 6

Any Contracting Party which has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in the case may, after giving written notice to the parties to the dispute which have originally initiated the procedure, intervene in the arbitration procedure with the consent of the Tribunal and at its own expense. Any such intervenor shall have the right to present evidence, briefs and oral argument on the matters giving rise to its intervention, in accordance with procedures established pursuant to article 7 of this Annex, but shall have no rights with respect to the composition of the Tribunal.

Article 7

A Tribunal established under the provisions of this Annex shall decide its own rules of procedure.

Article 8

1. Unless a Tribunal consists of a single arbitrator, decisions of the Tribunal as to its procedure, its place of meeting, and any question related to the dispute laid before it, shall be taken by majority vote of its members. However, the absence or abstention of any member of the Tribunal who was nominated by a party to the dispute shall not constitute an impediment to the Tribunal reaching a decision. In case of equal voting, the vote of the Chairman shall be decisive.

2. Deiluaðilar skulu auðvelda störf dómsins og skulu einkum, í samræmi við löggjöf sína og með öllum tiltækum ráðum:
- 2.1. láta dóminum í té öll nauðsynleg skjöl og upplýsingar; og
- 2.2. gera dóminum kleift að fara inn á landsvæði sitt í því skyni að yfirheyra vitni eða sérfræðinga og fara í vettvangsheimsókn.
3. Enda þótt deiluaðili uppfylli ekki ákvæði 2. mgr. kemur það ekki í veg fyrir að dómurinn komist að niðurstöðu og kveði upp úrskurð.

9. gr.

Dómurinn skal fella úrskurð innan fimm mánaða frá því er hann er stofnsettur, nema dómurinn telji nauðsynlegt að framlengja þann frest um allt að fimm mánuði. Úrskurði dómsins skal fylgja rökstuðningur. Úrskurður gerðardóms er endanlegur og verður honum ekki áfrýjað. Tilkynna ber aðalframkvæmdastjóranum um úrskurðinn sem aftur tilkynnir samningsaðilum um hann. Deiluaðilar skulu hlíta úrskurðinum án tafar.

2. The parties to the dispute shall facilitate the work of the Tribunal and in particular shall, in accordance with their legislation and using all means at their disposal:
- 2.1. provide the Tribunal with all necessary documents and information; and
- 2.2. enable the Tribunal to enter their territory, to hear witnesses or experts, and to visit the scene.
3. The failure of a party to the dispute to comply with the provisions of paragraph 2 shall not preclude the Tribunal from reaching a decision and rendering an award.

Article 9

The Tribunal shall render its award within five months from the time it is established unless it finds it necessary to extend that time limit for a period not to exceed five months. The award of the Tribunal shall be accompanied by a statement of reasons for the decision. It shall be final and without appeal and shall be communicated to the Secretary-General who shall inform the Contracting Parties. The parties to the dispute shall immediately comply with the award.